

LAIKAS

Nr. 114 VII M.

EL TIEMPO — SEMANARIO LITUANO — 30 DE ABRIL — BALANDŽIO 30 DIENA

AZIJATU VEIDAI KELIA SUSIRŪPINIMA

PRASIDĖJO NAUJAS VAIDINIMAS

Kur prieš antrąjį karą susirinkdavo Tautų Sąjungos atstovai, dabar prasidėjo naujas vaidinimas, gal dar tik to vaidinimo pirmasis veiksmas. Ženeva, esanti prie gražaus ežero Šveicarijos kalnuose, vėl susilaukė didelio skaičiaus svečių iš tų kraštų, kurie kariavo Korėjoje. Pagrindiniai vaidintojai yra JAV-bių, Anglijos, Prancūzijos ir Sov. Rusijos užs. reik. ministeriai. Bet geresniam ar blogesniam pasirodymui turės didelės įtakos komunistinės Kinijos atstovas. Jis pasitarimuose remia Molotovą, o ši remia Šiaurės Korėjos atstovas. Taip lygiai, kaip buvo visuose pasitarimuose, kur dalyvavo komunistinio pasaulio keli atstovai. Pasitarimuose bus sprendžiamas ne tik Korėjos, bet ir Indokininijos likimas. Tik kažin ar vakariečiai mokės taip pat vieninai sprendimuose dalyvauti? Dėlto, nors konferencija prasidėjo balandžio 25 d., iki šiol dar negalima nieko tikresnio pasakyti apie jos eigą. Visi, atrodo, yra pasiryžę laikytis stipriai ir kuo daugiausiai laimėti, duodant mažiausiai pažadų kitiems.

VAKARAI SUSIRŪPINĖ AZIJA

Tuo pačiu metu, kai Ženevos konferencijoje Rytų ir Vakarų pasaulio atstovai šypsosi vieni kitiems, Azijos katilas verda ir nerodo jokių žymių padėties pagerėjimų. Užtat prieš pat konferenciją vakariečiai išvystė tokią diplomatinį judėjimą, kokio dar nuo Müncheno laikų, kai ėjo pasitarimai su Hitleriu, nėra buvę. Ypač didelę veiklą parodė JAV-bių užs. reik. min. F. Dulles. Jis net du kartus aplankė Londoną ir Paryžių, kur tarėsi su Anglijos ir Prancūzijos valdžios atstovais. Tos veiklos priežastis — susirūpinimas Azijos reikalais, ypač Indokininijos karo eigą. Prancūzai, susirūpinę ne tik Indokininija, bet ir savo likimu, pagaliau jau paprašė JAV-bių pagalbos karo vedimui. Jie jau suprato, kad vieni, per septynis metus pralieję gerokai kraują, ilgai kariauti nepajėgs. Amerikiečiai pagalbą suteikė ir pareiškė, kad neliks neutralūs Indokininijos kare ir kad Azijos neužleis raudoniešiams. Tačiau anglai išsiskyrė. Churchillis pareiškė, kad jie neduoda jokių pažadų Prancūzijai Indokininijos atžvilgiu, nors Europos bendrosios gynybos reikalas yra kartu ir jų reikalas. Atrodo, kad anglai dar vis nori pasilaikyti galimybes savo prekybai su komunistiniais kraštais ir derybose daryti panašių nuolaidų, kaip kadaise darė Chamberlainas Hitleriui. Dėlto Washingtono svarstomi Indokininijos reikalai nepriklausomai nuo Ženevos konferencijos eigos.

SUNKI PADETIS INDOKINIJOJE

Dien Bien Phu mieste ir apylinkėse prancūzų ir vietnamiečių parašiotininkai komunistų jau baigiami naikinti. Kovoja-

ma, kaip praneša žinios iš Indokininijos, ne tik rankinėmis granatomis ir peiliais, bet ir kas-tuvais bei kitais apkasams daryti įrankiais. Kovos prancūzams pasunkėjo ypač tada, kai prieš prancūzus buvo atsiųstos trys divizionų rusiškais ginklais apginkluotų kiniečių. Nors amerikiečių didieji transporto lėktuvai padeda gabenti prancūzams kareivius ir ginklus, bet, atrodo, jau pėvelu išgelbėti ši labai svarbų Dien Bien Phu karinį punktą. Ar Ženevos konferencijoje bus susitarta dėl karo Indokininijoje sustabdymo, kol kas sunku įspėti, bet karinių korespondentų tvirtinama, kad be amerikiečių didesnio įsikišimo prancūzai negalės laikytis. O tai žino ir komunistinis pasaulis. Iš kitos pusės spėjama, kad amerikiečių įsikišimas vis tik dar neužkurs visuotinio karo, nes rusai dar nesą pasiruošę. Jie sukels karą kur nors kitur, dėl ko vėl galės eiti pasitarimai ir bus svetimomis rankomis liejamas vakariečių kraujas.

KONFERENCIJA NIEKO NEŽADA

Šveicarų pastatytos sargybos prie namų, kuriuose gyvena konferenciją atvykusios delegacijos, įdomiai stebi rytiečių veidus. O jie tokie, kad nieko gero nežada. Net jau skelbiamas juokas, kad sargybos suėmė G. Bidault virėją, kuris yra iš Indokininijos ir panašus į kitus azijatus. Dėlto daugelis žurnalistų, suvažiavusių stebėti konferenciją, jau dabar skelbia gana pesimistines žinias, kad mažai kas tiki geresniu šios Rytų - Vakarų konferencijos pasisekimu. Manoma, kad net šaltas tas karas nesumažės. Gal būt, tik išryškės Azijos tautų, ypač komunistinių, reikalavimai. O jie, aišku, bus padiktuoti pačios Maskvos. Bet iš dalies priklausys tai ir nuo Vakarų atstovų vieningo ir tvirto laikymosi prieš Kremliaus troškimus užvaldyti pasaulį. Reikia manyti, kad kylio Maskvai tarp vakariečių nepavyks įvaryti. P. S.

Nors skauda, bet skiepyti reikia... JT atstovės moko kaip apsaugoti vaikų sveikatą atsilikusiuose kraštuose.

Okupuotoje LIETUVOJE

* Okup Lietuvoje dar vis tebesigirama Maskvos meno dekados "laimėjimais" ir jos "įvertinimais". TSRS Dailės akademijos tikrasis narys P. Sokolovas - Skalia, per "Tiesos" Nr. 71 (1954. 3. 23) skiltis įvertindamas dekadon pristatytuosius lietuvių dailininkų kūrinius, skelbia, kad "gilūs socialistiniai pertvarkymai, įvykę naujojoje T. Lietuvoje, įkvėpia dailininkus ir padeda jiems palaipsniui nugalėti formalistines įtakas, kurios buvo jiems skiepijamos buržuazijos valdymo metais..." Nors ir konstatavęs, kad, girdi, "T. Lietuvos vaizduojamasis menas tvirtai eina socialistinio realizmo keliu", betgi toliau nusiskundžia, kad "Lietuvos dailininkai yra dar labai skolingi savo liudzijai. Parodoje beveik nėra didelių šiuolaikinių kūrinių, skirtų revoliucinei Lietuvos tautos kovai už savo nepriklausomybę, LKP-jos ir darbo klasės vaidmeniui bendroje kovoje už

gimtosios žemės išvadavimą iš fašistinio jungo, kūrinių apie lietuvių ir rusų tautų draugystę. Labai silpnai pavaizduota ir kita svarbi tema — lietuvių tautos kova prieš hitlerinius okupantus Didžiojo Tėvynės karo metais". Vertintojai "žiūrųvų dėmesį patraukia" tik 5 paveikslai "šiuolaikinėmis istorinėmis revoliucinėmis temomis". Tai M. Rozentalio "F. E. Dzeržinskis slaptame susirinkime Vilniuje", B. Jacevičiaus — "Partizanai", L. Mergošilskio — "Oriolo keliais" ir L. Gračiovo — "Klaipėdos išvadavimas". Toliau dar kiek šilčiau atsiliepiama apie S. Žuko karikatūras, V. Dilbos — "Steigiamąjį kolūkio susirinkimą" ir "Kolūkio statybą", B. Vyšniausko daugiafigūrinę skulptūrinę kompoziciją "Keturi komunistai" ir kai kuriuos kitus. Tai beveik ir viskas iš didelio kūrinių skaičiaus. Pasirodo, lietuviai dailininkai tiek "neprikodylavo" oku-

Minint spaudos atgavimo 50-tąją metinę sukaktį pravartu prisiminti ir patį spaudos uždraudimo įvykį. 1863 m. sukilimas prieš rusus, nelaimingai pasibaigęs pralaimėjimu, be abejoj, turėjo mūsų tautai skaudžių pasekų, kurių viena buvo taip pat ir spaudos lotyniškoms raidėms uždraudimas Lietuvoje. Rusiškų raidžių įvedimas lietuviškai leidžiamoms knygoms, anot Varšuvos generalgubern. Miliutino, turėjo užbaigti rusiško kalavijo pradėtąjį Lietuvos surusinimą. Korikas Muravjovas 1864 m. sausio 1 d. išleido įsakymą, pagal kurį visi Lietuvos mokyklose naudojami vadovėliai turėjo būti rusiškais raidėmis. Gi 1865 m. Vilniaus generalgubernatorius Kaufmanas, susitaręs su minėtoju Miliutinu, visiškai uždraudė bet kokią lietuvišką spaudą lotyniškais raidėmis. Šis Kaufmano draudimas 1865 m. rugsėjo 25 d. buvo patvirtintas Rusijos vidaus reik. ministerio Valujevo ir sekančiais metais pagiriamas paties caro.

Tokia yra, trumpai suglandus, spaudos uždraudimo istorija, iš lietuvių tautos pareikalavusi daug pastangų, vargo, persekiojimo, teroro ir kraujo. Tačiau šios lietuvių pastangos ir kieta kova už savą spausdintą žodį nenuėjo veltui. 1904 m. gegužės 7 d. buvo vėl leista spausdinti lietuviškas knygas lotyniškais raidėmis.

Iš spaudos draudimo istorijos galima gerai suprasti laisvos spaudos reikšmę. Ne vienas mūsų dar prisimena anuos laikus. Prisimena Rimšos "Vargo Mokyklos" skulptūroje gražiai išreikštą mintį: motina prie ratelio iš lietuviškos maldaknygės mokanti savo sūnų.

Sunki tai buvo kova, bet vaisinga ir kartu didvyriška. Reikia prisiminti, kad per anuos 40 spaudos draudimo metų tebuvo išleista tik 54 rusiškoms raidėmis knygos, o tuo tarpu lotyniškais raidėmis slaptai, kenčiant persekiojimus ir trėmimus, išleista lietuviškų leidinių kiekis sudarė 1856. Dabar mes šį laikotarpį prisimename kaip vieną skaudžiausių mūsų tautos gyvenimo įvykių. Gi spaudos atgavimas yra mūsų tautos valios, kiets kovos ir lietuviško užsispyrimo vaisius. Ir po 50 metų mes tai minime kaip vieną iš didžiųjų mūsų laimėjimų. Šis laimėjimas vėliau buvo apvainikuotas Lietuvos Nepriklausomybės atgavimu.

Tikram lietuviui, nežiūrint jo įsitikinimų, šioji 50 metų spaudos atgavimo sukaktis yra nepaprastai vertinga ir džiugi, gi anas draudžiamasis laikotarpis — skaudi dėmė. Atrodo, kad kitaip niekas ir galvoti negali. Juk visi suprantame tautinės spaudos reikšmę ir jos galybę, sprendžiant tautinės bei bendrosios kultūros, socialinius ir pasaulėžvalginius reikalus. Tačiau iš kraujuose plūstančios ir komunistinio teroro kankinamos Lietuvos mus pasiekia skaudžios žinios, kad ten parsidavėlis Sniečkus už aną spaudos draudimo laikotarpį yra dėkingas "didžiamajam" rusų tautai, nes, anot jo, tik rusiškos raidės atnešusios Lietuvai kultūrą. Žinoma, tokiam Sniečkui ir korikas Muravjovas yra lietuvių tautos kultūrintojas, kaip ir kiekvienas enkavedistas, kuriam jis ir kiti panašūs vergiškai tarnauja. Jiems lietuviškos spaudos 50 metų sukaktis neturi jokios reikšmės, nes

jie tarnauja ne savo tautai, o savosios tautos pavergėjams.

Anais skaudžiausiais spaudos draudimo laikais prievarta buvo brukamos rusiškos raidės, kurios, tačiau, nepalaužė tikrųjų lietuvių prisirišimo prie savo tėvų kalbos ir meilės savo tėvynei. Dabar gi Lietuvoje per spaudą brukama "tautinė savo turiniu ir socialistinė savo forma" nihilistinė rusiškojo komunizmo dvasia. Brukama su revolveriu rankoje, kad sunaikintų mūsų broliuose tėvų žemės meilę ir juos surusintų. Tai nepavyko caro žandarams, nepavyks ir raudoniešiams Maskvos viešpačiams, nežiūrint Sniečkų, Gedvilų, Paleckijų ir kitų išdaviškių pastangų. Tačiau iš tų pastangų, kurias darė carų žandarai ir dabar vykdo enkavedistai, stengdamiesi visokiomis priemonėmis užgniaužti bet kokį tikrojo lietuviškumo pasireiškimą, galime suprasti spausdintojo žodžio reikšmę. Kardu ir šūviu galima sunaikinti pavienį tautos narį, bet sunku sunaikinti tautą. Komunistinė gi spauda nuolat žudo tautos dvasią, sėdama neapykantos, keršto, pagiežos ir melo nuodus viskam kas yra lietuviška, kas paremta krikščioniškąja kultūra.

Užtat ir laisvos lietuviškos spaudos reikšmė turi milžiniškos vertės kovoje už mūsų tautos laisvę. Lygiai kaip anais caro žandarų suvalžė laikais, taip ir šiandien svetur turime išlaikyti nesuterštą didingą mūsų tautos dvasią ne tik šalyje, savo vaikuose, bet ir ateinančiose kartose. Nors žinome gerai, kad komunistinė spauda su visomis savo teroro priemonėmis nepajėgs užgesinti lietuviškos ugnelės mūsų broliuose, bet to dar mažai. Mes ir patys turime išlikti dorais lietuvišais. O tikroji lietuviška spauda šiuo atveju yra būtinas pagalbininkas.

Nereikia aiškinti, kas yra tikroji lietuviška spauda. Čia reikia tik prisiminti, kad ir lietuviškas žodžiais bei raidėmis parašytos knygos ir laikraščiai gali būti blogi tautine prasme. Juk tie lietuviški leidiniai, kuriuose sėjamas kerštas, pavydas ir nesantaika tarp atskirų tautos narių kultūrinio, religinio, socialinio ar politinio atžvilgiais, nėra tikrai lietuviški. Iš jų vieni gali būti aiškiai išskiriami kaip komunistiniai, gi kituose gali būti nuodai slepiami gražiausių žodžių ir nusiteikimų pyneje.

Todėl ši 50-toji lietuviškos spaudos atgavimo sukaktis turi būti minima, nepamirštant, kad LIETUVIO KNYGNEŠIO PAREIGOS DAR NEPASIBAIGĖ. Kiekvienas dabar turime būti knygnešis, nes ir mūsų tarpe dar yra nemaža, kurių nepasiekia tikras spausdintas lietuviškas žodis. Yra dar tokių, kurie nuodijasi komunistinės spaudos viešai ar užslėptai teikiama nuodais. Dar yra net tokių, kurie galvoja, kad iš viso knygos ar laikraščio skaitymas, — tai tik nereikalingas galvos kvaršinimas! Ar nekeista, kad mūsų nemažoje kolonijoje laikraščiai vos prašoka keleta tūkstančių tiražų!

Čia ir yra dabarties lietuvių knygnešio veiklos dirva. Jeigu kiekvienas įsistengsime surasti bent vieną ar du naujus skaitytojus, tik tada tinkamai būsime patys suprąpę geros lietuviškos spaudos reikšmę ir tinkamai atžymėsime šią gražią 50 metų spaudos atgavimo sukaktį. Ant. Santaras

pantams, kiek kitų šakų menininkai.

* Pavergtų lietuvių vardu "pareikšti džiaugsmo" balandžio 2 d. buvo iš Vilniaus pasiūsta į Kijevo kom. menininkų delegacija, kurią sudarė rašyt. V. Reimeris ir E. Mieželaitis, aktorės M. Mironaitė ir E. Čudakova ir kt. Jie pasirodė drauge su ukrainiečiais kom. menininkais Kijeve, liaupsindami Ukrainos prijungimą prie Maskvos.

* Nepaprastu laimėjimu skelbiamas naujas kainų sumažinimas, bet gyventojai, išskyrus 5% komunistų ir valdanciuosius, kaip skurdos, taip tebeskurda toliau.

* Ko ko, bet ordinu ir medaliu bolševikai tai nesigaili. Neseniai ordinais ir medaliais tiesiog užvertė nuvežtus į Maskvą bolševikams pagyrų reikšti ir pagal smulkiausiai nustatytas direktyvas viešai dėkoti už krašto naikinimą bei skurdinimą okup. Lietuvos menininkus, o dabar išdalino jų naują partiją gausingų šeimų motinoms. Ir tai — įvairiausių laipsnių: "motinystės šlovės 1-jo laipsnio", "motinystės šlovės 2-jo laipsnio", 3-jo laipsnio, kelių laipsnių "motinystės medaliu", "motinos didvyrės garbės vardo" etc. O jų vaikai atimami arba siunčiami į tolimiausius "plačiosios tėvynės" laukus kaulų pakloti...

Bolševikiniais ordiniais neužmiršti apdovanoti ir "medicinos darbuotojai". Lenino ordinu apdovanoti tokie "lietuviai", kaip Vilniaus miesto ligoninės Nr. 3 gyd. J. A. Benosenof, sveik. apsaug. inspekt. P. N. Žilin, Vilniaus m. vaistinės Nr. 7 valdytojas šugel Josif Markovič etc. Iš lietuviškoms pavardėms medic. darbuotojų sužymėti: Lenino ordinu — akių spec. Kutorgienė, darbo raud. vėliavos — infekcinės ligoninės vyr. gyd. J. Tiškus, medaliu "už darbo našumą" — sveikatos vicemin. A. Andruškevičius, Panevėžio m. gyd. O. Runkienė, sveik. aps. ministerijos vyr. akuš. ir ginekologas J. Neniškis ir dar pora kitų. Šiaip vis — tik rusiškos pavardės, kurios rodo, kaip plačiai jau rusinama Lietuvos medicina.

* Bolševikai skelbia, kad Petrašiūnuose pastatytas "Nemuno" kombinatas "gamins" Kauno statyboms visas reikalingas medines dalis. Popieriaus fabrike jo pagaminama žymiai daugiau, bet jis eina į "plačiąją tėvynę". Juo spausdinama didžioji sovietinė enciklopedija.

* J. Šimkus, okupuotos Lietuvos rašytojų politrukas, prizažadamas „ateityje dar labiau pasitaisyti“, džiaugiasi, kad Maskvoje daugumos rašytojų kūrinių buvo pripažinti tinkamais. Tik kažin ar ilgai jis pajėgs „taisytis“ iš klaidų?

LAURELES FALSOS

La obsesiva iluzión de Churchill de lograr un "modus operandi" con el Kremlin según el lema "vivamos y dejemos vivir", su pasión en encontrarse con Malenkov (tal vez con la intención de convertirlo, como Roosevelt creyó convertir a Stalin), su idea acerca del pacto de no agresión con los Soviets y la garantía de sus fronteras, en los amigos de la democracia provocó algo más que escepticismo y algo más que preocupación. Estarán firmemente en contra del "Locarno Oriental" de Churchill, no solamente centenares de millones de oprimidos por el imperio soviético sino también los amigos y los luchadores de la libertad en todo el mundo.

Para algunos estadistas "realistas" tan cómoda fórmula, el vivir y dejar vivir, se traduce, en realidad, por vivir y dejar perecer a todos aquellos a quienes el imperio genocida condena al exterminio... hasta que llega deshonroso y terrible nuestro turno! Los pactos de no agresión con los Soviets, tal como se comprueba por amarga experiencia desde el punto de vista práctico son casi nulos, ya que los bolcheviques los quebrantan cuando se les antoja o cuando les viene bien (como en el caso con los Países Bálticos), y desde el punto de vista moral son peligrosos. Ellos obligan a la gente sojuzgada a perder la esperanza a sus ojos ellos lesionan horriblemente el prestigio democrático, mientras que la gente del mundo libre es arrullada por la ilusión de una falsa seguridad.

Los puntos más sombríos de la historia moderna: Teherán, Yalta, Potsdam, donde las democracias capitularon casi incondicionalmente ante el imperio soviético, con nuevas inclinaciones y apasiguamientos al Kremlin, no sólo no serán borrados, sino por el contrario, ampliados hasta sus más catastróficas consecuencias.

Al pequeño grupo de paranoicos del Kremlin — el Politburo — se le permite libre albedrío con una tercera parte del mundo, casi con mil millones de oprimidos. ¿Acaso eso es la paz y acaso vale la pena angustiarse por el mantenimiento incondicional de tal "paz"?... ¿Qué vale la paz sin la libertad?...

El genocidio no es la paz como no es la paz un tiro en la nuca a un ciudadano en los sótanos de torturas de la MVD, porque él no había capitulado incondicionalmente ante la despiadada dictadura. El sendero hacia la paz no pasa por condescencias a los imperialismos dictatoriales, sino a través de la libertad del individuo en particular y de todas las naciones en general. La paz comprada al precio de la libertad, es tan engañosa, frágil y deshonrosa que ni es digna del nombre de paz.

La cultura europea con todas sus diferencias nacionales, sin embargo forma un edificio común y posee los mismos basamentos. No será posible salvar solamente la parte occidental del ese edificio, cuando su mitad occidental es destruida desde sus mismos cimientos, al igual que es imposible salvaguardar una mitad del organismo, cuando la otra está siendo destruida por bacilos malignos, en este caos por el virus comunista.

A las naciones sojuzgadas atadas a la dictadura de la URSS debe considerárselas como a europeas.

Con una historia y cultura desarrollada durante siglos a la par de la cultura de la Europa Occidental, participando de sus valores espirituales y luchando junto con ella contra los bárbaros.

En esta oportunidad el Occidente cometería indudablemente el mayor y más suicida error al reñegar — aunque indirectamente — de centenares de millones de sus mejores aliados del otro lado de la cortina de hierro. Y cada nuevo apasiguamiento con los Soviets, cada garantía de pactos de seguridad, darían la sensación de su traición y de su entrega.

En la solución del destino europeo debe participar la real Europa, y no hacerlo en su nombre ningún otro entremetido abogado de Londres o París, aunque sea poseedor de una gran corona de laureles y con la obsesión de obtener además los premios de héroe de la paz. En el mejor de los casos los abogados de tal paz ganarían sólo aquello que ganara Chamberlain quien hiciera "la paz de nuestro siglo" con Hitler. Son laureles baratos, pues son falsos... C. Verax.

VLADAS VESELAUSKAS

Yra užsilikęs vienas pasakojimas iš tų laikų, kada romėnai persekiojo krikščionis. Vienas romėnas krikščionis, nuteistas liūtam sudraskyti, pabėgo. Pabėgo taip pat ir vienas išvargintas ir išalkęs liūtas, kuris turėjo būti paleistas į areną krikščionį sudraskyti. Pabėgęs romėnas, besislapydamas miškuose, nakties metu užtiko vieną urvą ir įlindo ten pernakti. Jau buvo bepradedęs migti, kai staiga į tą urvą įlindo didelis liūtas. Žmogus labai išsigando. Liūtas buvo šlubas ir prisiartinęs pakio jam skaudamą koją. Į liūto koją buvo įlindęs didelis akstinas. Žmogus tą akstiną ištraukė. Liūtas, pajutęs, kad kojos nebeskauda, palaižęs žmogaus ranką ir veidą, atsigulė. Žmogus taip pat atsigulė. Ir liūtas su žmogumi, psiriglaudę vienas prie antro, praleido naktį. Rytą liūtas ir žmogus

bet ir daug dirbo kaip žurnalistas. Visuomet atvykdavo į susirinkimus, kuriuos organizuodavo Japonijos ministerijos. Turėjo specialią Vokietijos ambasadoriaus Tokio miesto gen. von Otto rekomendaciją. Nuo 1935 m. bendradarbiavo "Frankfurter Zeitung". Jo straipsniai visai atitiko Goebelo reikalavimus. 1933 m. įstojo į nacių eiles.

Kada Rik. Sorge staiga Japonijoje prapuolė, daugelis galvojo, kad jį ištrėmė iš to krašto. Jo draugai buvo nustabę ir beveik visi tvirtino, kad japonų policija turėjo būti apsirikiusi ir kad Sorge yra apsirikimo auka, nes jis negalys būti sovietų šnipas. Pasibaigus antrajam karui, vieni tvirtino Sorge matė Vokietijoje, kiti, kad matė jį vaikščiojant Tokio miesto gatvėmis sovietų generolo uniformoje. Bet kada JAV gen. Douglas Mac Arthuras atsistatydin-

JT atstovas lanko Azijos gyventojus.

apleido urvą ir kiekvienas nukeliavo savo keliais. Romėnai persekiojamą krikščionį pagavo, ir jis buvo atiduotas liūtam sudraskyti. Amfiteatras buvo pilnas žiūrovų. Žmogus jau laukė savo gyvenimo pabaigos. Į areną buvo paleistas jėzintas liūtas. Jis visu įnirtimu puolė prie žmogaus, bet staiga sustojo, parodė savo linksmas akis, lėtais žingsniais prisiartinio ir pradėjo laižyti pasmerktosios rankas. Tai buvo tas pats liūtas, kuriam jis iš kojos ištraukė akstiną. Liūtas pažino ir jam parodė savo dėkingumą. Pasakojimas baigiasi tuo, kad sujudinti žiūrovai pradėjo prašyti žmogų paleisti į laisvę.

Reikia pripažinti, kad žmonės padėkos atžvilgiu kartais yra daug labiau atsilikę, kaip anas liūtas. Kada Hitleris sugalvojo sugriauti sovietiskąjį „rojų“, sovietų vadų padėtis buvo labai apverktina. Vokiečiai staigiu smūgiu atsidūrė prie Maskvos, apsupo Leningradą, ir daugelis sovietų vadų jau buvo pradėję pirkti vilas netoli New Yorko. Stambi Roozevelto pagalba Sovietų Rusijai išgelbėjo ir bolševikų vadų kailius. Amerikiečiai sovietus rėmė ginklais, drabužiais, vaistais, maistu, apavu ir visu kuo, ko tik sovietams trūko. O sovietams trūko labai daug.

Tačiau tuo metu, kai japonai ruošėsi pulti amerikiečių laivyno bazę Pearl Harbour'e, Stalinas, nors jau prieš du mėnesius tai žinojo, Roozeveltui nieko nepasakė. Šis dalykas išliko aiškstėn, kai buvo teisiamas sovietų šnipas Rikardas Sorge (skaityk: Zorge). Argentinoje išėinęs žurnalas "El Hogar" plačiai aprašo Sorgės aventūras.

Dr. R. Sorge gimė 1897 m. netoli Baku. Jo motina buvo rusė, o tėvas vokietis inžinierius, kuris dirbo Kaukaze prie žibalo versmų. R. Sorge mokslus ėjo Hmburge. Pirmojo pasaulinio karo metu įstojo savanoriu į kaizerio armiją. Karui pasibaigus, jis grįžo į namus su kelio metais žaizdomis kūne ir komunisto sužalota dvasia. Veikė Ruhro karoslyki darbininkų tarpe. Dalyvavo 1923 m. Hamburgo sukilime. Kam teko skaityti Jan Valtin knygą "La noche quedó atrás", tas lengvai suprast ir Rikardo Sorgės vaidmenį tuose komunistiniuose judėjimuose. 1931 m. išvyko į Kiniją. Savo draugams aiškino, kad vyksta studijuoti žemės ūkio. Po kelių metų jis atsidarė Japonijoje kaip sovietų kariuomenės šnipas. Jo išorinė išvaizda neatrodė jį esant komunistui. Jis buvo malonus, gerai išauklėtas. Įdomavo- si teatru ir menu. Visuomet gerai apsilikęs. Išvaizda vokiška, bet dvasia rusiška. Daug linksminosi,

STALINO PADĖKA ROOZEVELTUI

Gerda taip pat buvo jos draugė, bet Ritzu nevygė padauginti savo moteriškų gerbėjų skaičių. Ito žmona buvo labai pavydulinga moteris. Muraki, norėdama pirmą kartą prieš kitas moteris, pasistengė Ito Ritzu pasigerinti, įteikdama Japonijos kariuomenės naudojamą slaptaraštį „moratu“. Slaptaraštis buvo nufotografuotas ir padėtas atgal į nedegamąją spintą. Laikinas slaptaraščio dingimas nebuvo pastebėtas. Nuo to laiko sovietai jau žinodavo slaptuosius japonų kariuomenės pareidymus.

Sorgei prieš porą mėnesių buvo pasisekę sužinoti, kad japonai pulsią Pear Harbourą. Tai buvo taip. 1941 m. rudenį generolų grupė smarkiai pradėjo reikštis prieš princą Konoyes valdžią. Generalai reikalavo, kad imperatorius kuo greičiausiai paskelbtų karą Amerikai. Jų supratimu, Amerika dar nėra kaip reikia apsiginklavusi ir nėra reikalo laukti visiško Amerikos karinio sustiprėjimo. Princas Konoye buvo kitos nuomonės. Jis buvo įsitikinęs, kad amerikiečiai panaudos visas savo jėgas ir Japonija būsianti nugalėta. Jis taip pat tikėjo, kad ir Hitleris dar negalvojo, jog jau atėjo tinkamas laikas Tolimuosiuose Rytuose karą išplėsti. Hitlerio įsikšimas galėtų jo valdžią išgelbėti prieš imperatorių ir atidėti karą prieš JAV tolimesniam laikui. Jis pasisakė Sorgei savo susirūpinimą ir prašė, kar šis per slaptąją žvalgybą praneštų Hitleriui. Vietoje Hitlerio Sorge 1941 m. spalio 3 d. išsiuntė Stalinui tokia telegramą: „Admirolas Yamamoto turi planą, kuris šiuo metu yra Konoyes sutrukdymas. Po Konoyes atsistatydinimo generalinis štabas puls amerikiečių bazes, pirmoj eilėj Pearl Harbourą. Yamamoto tvirtina, kad septynių savaičių paruošimo užteks. Puolimas prasidės tarp gruodžio 6 ir 9 d. Šių žinių pranešėjas prašo, kad ambasadorius von Otto Hitlerio vardu įsikštų prieš imperatorių. Laukiu pareidymų“.

Po valandos Erelis (Stalinas) atsakė Raudonajam Dragūniui (Sorgei), kad šią naujieną reikia pranešti Berlynui. Nutraukti santykius su Konoye ir Užmegsti ryšius su gen. Tojo. Kada Konoye atsistatydins, pranešti gen. Tojo, kad princą prašymo neišpildė. Šiuo žygiu įgysi generolų simpatijų.

— Erelis, — linksmiai kalbėjo Sorge, — nieko neatsakysias Roozeveltui. Juo geriau. Nebūčiau patenkintas, kad mano pranešimais pasinaudotų amerikiečiai.

Spalio 18 d. Japonijos policija Sorge suėmė. Tą pačią dieną dingo ir kiti jo bendradarbiai. Spalio 19 d. policija suėmė ir Vukelič, Agnes Smedley, Yotaku ir kelis šimtus mažesnes kategorijos šnipukų. Raudonojo Dragūno šnipų gauja buvo sunaikinta, nes Ito Ritzu, keršydamas Sorgei už Gerdos išsiuntimą į Sanchajų, įteikė policijai šios šnipų gaujos sąrašą. Vokietijos ambasadorius von Otto, sužinojęs, kad Sorge suimtas, kreipėsi į naująjį min. kab. pirm. gen. Hideikį Tojo, norėdamas jį užtauti. Tojo jam papasakojo apie Raudonojo Dragūno veiklą ir, baigdamas kalbėti pabrėžė, kad garbingas samurai generolo von Otto vietoje jau būtų sidaręs sau karakiri („karakiri“ yra nusizudymo būdas peiliu perskrodžiant pilvą. VI. V.). Von Otto, žinoma, šio patarimo nepaklausė. Jis greitai buvo atšauktas į Berylyną, ir Ribbentropas jį skaudžiai paniekino.

Suimtas Sorge iš karto suprato, kad jis jau yra žuvges. Teisme pareiškė, kad nors jis esąs vokietis, bet tikrąja savo tėvyne laikąs Rusiją. Iš Maskvos atlyginimo negaudavęs, dirbęs tik iš idėjos, nes tikįs komunizmo pergale. Su juo mirtin kartu nužygiavo ir Max Klausen, Branko Vukelič, Ito Ritzu, Zaitcev, Osaki Hosumi, Minagai Yotoku. Sovietai stengėsi Sorge išgelbėti. Už jį sovietai siūlė penkis japonų šnipus, bet šie tokį pasiūlymą atmetė.

Šiuo metu buvusiuju Raudonojo Dragūno šnipų dar tebegyvena Günther Stein, kuris priėmė ne sovietų, bet anglų pilietybę ir gyvena Londone. Agnes Smedley mirė 1950 m. Sorge, bijodamas, kad pavydi Ito Ritzu žmona gali juos visus išduoti policijai, Gerda išsiuntė į Sanchajų. Ito, keršydamas Sorgei, viską išpasakojo grafiui Goto. Goto išklauses jį atidavė policijai, o savo giminaite Muraki jis apgynė, teisindamas, kad jis pats Heppes jai įteikė į sgrįšį su sovietų šnipais, nes kitu atveju sovietų šnipai niekada nebūtų buvę susekti. Policija grafo Goto žodžiais patikėjo, nes jis yra garbingas samurai.

VERGŲ DARBO SVARSTYMAS

JUNGTINĖSE TAUTOSE

Sovietų pavergtųjų kraštų egziliu politikų institucijų visos pastangos yra kreipiamos pagrindiniam tikslui — tų tautų išlaisvinimui iš bolševikų vergijos. Be to, daroma visa, kad sovietų pavergtųjų tautų kančia būtų sumažinta, sovietinė vergija palengvinta. Viena skaudžių sovietinę vergiją velkančių tautų žaizdų yra priverčiamasis darbas, kuriam naudojami mūsų žmonės. Politinės egziliu institucijos visada stengėsi išnaudoti kiekvieną progą, kad vergų darbo klausimas atsidurtų Jungtinių Tautų forume, kad laisvajam pasauliui būtų viešai atidengta skaudžioji pavergtųjų tautų žaizda ir eventualiai būtų rasta paveikių priemonių jai sušvelninti.

Jungtinių Tautų Visuotinis Susirinkimas, Jungtinių Valstybių delegacijos prašomas, 1953 m. rugsėjo 17 d. nutarė šį klausimą prašyti savo dienotvarkėn tokiu pavadinimu — „Priverčiamosios darbo esimo įrodymas“. Pagaliau vergų darbo klausimas, jau apsvarstytas Ad Hoc Komiteto 1953 m. lapkričio mėn., atsidūrė Jungtinių Tautų forume, Ekonominėje ir Socialinėje Taryboje (ECOSOC), kurios sesija prasidėjo š. m. kovo 30 d. New Yorke. Greitai bus pradėtas svarstyti ir šioje institucijoje vergų darbo klausimas.

Laisvosios Europos Komiteto būstinėje, dalyvaujant to komiteto atsakingiems pareigūnams, š. m. kovo 26 d. įvyko Amerikoje esančių egziliu organizacijų atstovų pasitarimas apsvarstyti akcijai ir priemonėms, kurių reikia griebtis, kad Jungtinių Tautų Ekonominėje ir Socialinėje Taryboje svarstomas vergų darbo klausimas spręstųsi galimai palankiau. Sutarta visomis įmanomomis priemonėmis veikti laisvųjų tautų atstovus Ekonominėje ir Socialinėje Taryboje, kad jie aktyviai dalyvautų šio klausimo debatuose, pritartų Ad Hoc Komiteto paruoštam raportui, ryžtųsi įsteigti pastovią instituciją, kuri nuolat rinktų vis naują medžiagą, tirtų padėtį šiuo skaudžiu reikalu ir kasmet informuotų apie vergų darbus

pavergtuose kraštuose Jungtinių Tautų Visuotinį Susirinkimą. Šiai akcijai vykdyti išrinktas specialus egziliu vykdomasis komitetas, kurin įeina ir Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas V. Sidzikauskas. Vykdomasis Komitetas tuojau atitinkamu raštu kreipėsi šiuo reikalu į Jungtinių Valstybių Valstybės Sekretorių John Foster Dulles ir į Amerikos delegacijos pirmininką Jungtinėse Tautose ambasadorių Cabbot Lodge.

Sutarta aplankyti laisvųjų valstybių delegatus Jungtinių Tautų Ekonominėje ir Socialinėje Taryboje ir atkreipti jų dėmesį į šio reikalo svarbą. Pabaltijo valstybių laisvės Komitetui išpareigojo sueti į kontaktą su D. Britanijos, Kubos, Norvegijos, Venezuelos ir Indijos delegacijomis. Jau matytasi su Kubos ir D. Britanijos delegacijų žmonėmis. Kubos atstovas Emilio Nunez Portuando, nuosirdus Pabaltijo valstybių draugas, pažadėjo tvirtai remti mūsų bylą. Ir D. Britanijos atstovas Mr. D. N. Brinzen patikino savo palankumą ir teigiamą pažiūrą į mūsų reikalą.

Lietuvos, Latvijos ir Estijos Laisvės Komitetų pirmininkai š. m. balandžio 6 d. kreipėsi raštu į Atstovų Rūmų narį Mr. Charles J. Kersteną prašydami, kad ir jis paremtų šią mūsų akciją, tinkama proga prabiltų iš Atstovų Rūmų tribūnos.

Lietuvos Laisvės Komitetas dabartinio metu yra įtempęs savo jėgas surinkti naujos įrodosios medžiagos apie priverčiamąjį darbą Lietuvoje bei lietuvių naudojimą vergų darbams Sovietų Sąjungoje.

Be to, Lietuvos, Latvijos ir Estijos Laisvės Komitetų pirmininkai 1954 m. balandžio 5 d. telegrama kreipėsi į Amerikos laikraštinių ekskursijos, esančios dabar Sovietų Sąjungoje, vadovą Mr. James L. Wick prašydami jį ryžtis, kad laikraštiniškai būtų įleisti ir į Pabaltijo valstybes, kur galėtų nors iš dalies pajusti priverčiamosios darbo sistemą, ir patyrinėti darbo vergų iš mūsų kraštų padėtį pačioje Sovietų Sąjungoje.

ŠVENTASIS KAZIMIERAS IR JO KULTAS LIETUVOJE

PAMINĖTI SUKAKČIAI 470 METŲ NUO JO MIRTIES IR 350 METŲ NUO JO KULTO ATNAUJINIMO (1484-1604-1954).

Zenonas Ivinskis, Roma

Šv. Kazimiero kultas pateko ir pas garsų joanitų ordiną — Maltos riterius. Po mažą relikvijų dalelę, — skaitome 1690 m. Vilniaus kapitulos aktuose —, kapitula davusi kardinolui Orsini ir Maltos riterių ordinui, pasirinkusiam Kazimierą savo Patronu, „ispėdama tačiau laikyti paslaptį, kad kiti nereikalauj“.

„Acta Sanctorum“ mini, jog Belgijos įvairių miestų bažnyčiose esą randami „meniškai piešti šventojo paveikslai“. Apie 17-tojo amž. vidurį Mechelno jėzuitų kolegijos jaunuoliai, panašiai kaip Neapolyje buvo sudarę Šv. Kazimiero sodaliciją. Savo susirinkimų kambaryje brolija turėjo didelį Šventojo paveikslą. Atliedino jo medalių ir medaliūnų. O kai gavo iš Vilniaus (1692 m.) Šv. Kazimiero relikvijų, tai buvo suorganizuota visa barokiškai-teatralinė procesija, kur vienas mokinyš vaizdavo Šventojo senelį Jogailą, kitas — jo tėvą Kazimierą, kiti — Karaliaičio brolius ir t. t.

Šv. Kazimiero garbinimas, žinoma, paskatino ir jo ikonografiją. 17—18 amž. atsirado daug jo paveikslų, raizinių, graviūrų, statulų, liaudies skulptūrų. Iš 16-tojo amž. pirmos pusės Vilniaus katedroje yra garsus „trirankis“ Šv. Kazimiero paveikslas, kurio dvi dešinės sudaro mišlę. Tuoj po Kazimiero relikvijų perkėlimo į naują koplyčią (1637) Galicijos Krosno bažnyčioje atsirado naujas paveikslas, kur Šventasis vietoje jam įprastos lelijos dešinėje laikė palmės šakutę. Vėlesnę Šv. Kazimiero ikonografiją galima suvesti į vieną jėzuitinių paveikslų tipą, kur Šventasis dešinėje laiko kryžiu, o kairėje leliją. Prie tokio tipo paveikslų Fr. Papė yra linkęs priskirti ir 17-tojo amž. antroje pusėje pieštą Carlos Dolci kūrinį. Dailininkas, pagal to meto duomenis, norėjo pavaizduoti švelnų, skaitų šventą riterišką jaunikaitį, kuris Dievo Motinai himnus kuria.

Štai trumpai, beveik šuoliais, esame aužvelgę Šv. Kazimiero gyvenimą ir jo garbinimą. Įdomus buvo jo kelias! Kilęs iš garsios lietuvių kunigaikščių valdžios giminės, — kad ir auklėtas svetur, — Kazimieras savo kelią į šventumą atbaigė Lietuvoje. Joje jis pasirinko ir amžiną poilsio vietą. Savo iš Dangaus išprašytomis malonėmis pirmoje eilėje padėjo jis savo tautos vaikams. Toji tauta labiausiai ir rūpinosi jo kanonizacija, jo kulto atnaujinimu ir jo išplėtimu.

Į Šventojo garbę Kazimieras įkopė Vilniuje. Už 435 metų po jo mirties čia pradėjo vyskupauti paskutinis 1387 metais įkurtosios Vilniaus vyskupijos ganytojas, nes 1925 metų spalio 28-tą Lenkijos - Vatikano konkordato rėmuose Vilnius tapo arkivyskupija. Per Vilniuje suiktas sunkenybės ir savo nepaprastą heroizmą tas paskutinis Vilniaus vyskupas yra ne kartą pavadintas vyskupu - kankiniu. Jis yra jau Dievo Tarnas, nes jo kanonizacijos byla pernai formaliai pradėta.

Šitai, atrodo, įdomiu Apvaizdos parėdymu Šventojo Karaliaičio ir Dievo Tarno Matulaičio dorybės į tobulę labiausiai išryškėjo žymiausiame Lietuvos religinio gyvenimo centre, būtent jos sostinėje. Tik per Vilnių pirmasis iškopė Lietuvos Patronus ir į jos jaunimo Globėjus, o už antrojo iškė-

limą į altorių garbę yra nukreiptos lietuvių tautos akys.

Ir Kazimieras Gediminaitis ir Matulaitis yra tad neatskiriamai surišti su Vilniumi. Kaip paskutinysis buvo naujosios Lietuvos religinio gyvenimo žymus atnaujintojas, kuris ne tik įsteigė dvi vienuolijas, bet sugebėjo ir laimingai atlikti labai sunarpliotą uždavinį — Lietuvos bažnytinės Provincijos įsteigimą (1926), taip Šv. Kazimiero veikimui priklausė didžioji Lietuvos Kunigaikštystė, ne tik jam gyvam esant, bet dar labiau jam mirus.

Kazimieraičio senelis Jogaila kitados (1387. II. 22) savo garsioje privilegijoje iš katalikų buvo reikalavęs, kad jie nevėstų ar netekėtų, kol stačiatikiškoji pusė priims lotynišką krikščionybę. Tėsdamas katalikų tikėjimo stiprinimo politiką anūkas rodė specialų rūpestį aną senelio nusistatymą palaikyti ir kitose srityse (bažnyčių statymas). Vėlesnė istorija akivaizdžiai patvirtino: juo daugiau lietuvių tauta įgijo atsparumo prieš rytų įtaką, tuo labiau buvo garantuota jos tautinė egzistencija.

Šv. Kazimiero seneliai - neofytai į krikščionybę atėjo per politinį žygi, kai didysis Lietuvos kunigaikštis tapo kaimyninės valstybės karaliumi. Jie krikščionybėje brangino labai ir tą momentą, kad naujasis tikėjimas padėjo apsaugoti nuo įkyrių kryžiuočių. Tad anu meto politinė aplinkybė joms krikščionybė tapo didelė politinė ir kultūrinė vertybė. Šitoki nusistatymą labiausiai apreiškia Vytautas Didysis. Jeigu tarp jo ir Šv. Kazimiero bandytume praveisti lyginimą, tai, žinoma, pirmasis jų atstovauja perdėm tautinį herojų, o antrasis - religinį. Tačiau tose labai skirtingų veikimų ir nusistatymų asmenybėse yra ir vienas bendras bruožas, kurio šaknis reiktų labiau atsidėjus aiškinti.

Šv. Kazimieras, kaip žinome, buvo didelis Šv. Mergelės garbintojas. Yra tačiau įdomu, kad didelė dalis Šv. Kazimiero prodėdės Vytauto Didžiojo pastatytojų bažnyčių yra kaip tik skiriamos Šv. Marijos garbei. Jos randamos Kaune, Raseiniuose, Veliuonoje, Kernavėje, Darsūniškyje, Braslavoje, Gardine, Naujuose Trakuose. Šitas faktas, berods, kalba už tai gana aiškiai, kad anų pirmųjų bažnyčių statytojas, nors dar stovėjo gana arti pagoniškų tradicijų, buvo atkreipęs specialų dėmesį į Dievo Motiną. Ar galima iš to fakto daryti kokį ryšį su Šv. Kazimieru, žinoma, pasilieka atviras klausimas.

Šitas tos pat Gedimino giminės Šventasis nuėjo žymiai toliau. Savyje įgyvendinęs gražiausias krikščioniškas dorybes, jis tapo lietuvių tautai gyvas ir ryškus pavyzdys, kaip iš žemiškos tėvynės pasiekti dangiškąją.

Šventumo Kazimieras yra pasiekęs ne dideliais misijiniais žygiais, ne dosniais išorinio Bažnyčios plėtimo, ar rėmimo darbais, pav., vienuolynų kūrimas, bažnyčių statymas. Kazimieras užimponavo savo paties kuklaus asmenišką gyvenimo dorybėmis. Todėl tapo jis, nors ir karališkame dvare augęs, ramiam Lietuvos gyventojui labiau suprantamas idealas. Ir gražioje liturginėje Šv. Kazimiero maldoje prašoma Dievo, kuris Šventą Kazimierą tarp karališkų linksmybių ir pasau-

JAV po II-jo pasaulinio karo džiausia pasaulio galybė žiūri tiesiai į akis nelaukiant priešui, visur apgaulingai skleidžiančiam neapykantą persunktą propagandą. Priešas „nelauktas“, tai yra JAV pastangomis sustiprintas. Amerikiečiai anksčiau simpatizavo didžiusiems, bet dabar patys atsirado nesaugūs net pačioje Amerikoje. Sovietai sujudo dabar šimtą trisdešimt metų veikusių Monroes doktriną. Pirmiau amerikiečiai nekludomi dirbo taikos labui. Tik karui iškilus ruošdavo priešpuolius. Dabar yra priversti nuolat dirbti visa energija. Pirmiau ėjo karan savo valia ir tautos nusprendimu, o pastarasis Korėjos karas buvo jiems primestas ir netikėtas. Jie yra priversti dalyvauti Indokinijos suirutėje ir savo valstybės vyrų lūpomis prižada priešintis prieš betkurį užpuoliką, nėsatsižvelgiant kurioj vietoj puolimas prasidėtų.

Rusija buvo šimtmečiais atsirėmus į ledą sukaustytas, gamtos saugomas jūres šiaurėj, o pietuose buvo ginama žmogaus neįžengiamų plačių dykumų. Nė Monroes doktrinos nereikėjo šalitoj Sibiro saugumui laiduoti. Vien pačių didžusių provokacijai įsteigtas ir sustiprintas Vladivostokas buvo lengvai pažeidžiamas avangardas. Europoje Rusija teturėjo vieną frontą. Karui prasidėjus, turėjo laiko palengva mobilizuoti savo žmonių gausybę. Jos 1914 metų mobilizacijai vykdyti buvo nustatytas 31 dienos laikotarpis, kai tuo tarpu vokiečiams tai reikėjo atlikti per 8, o prancūzams per 6 dienas. Bet sąjunginė ir tuomet galinga Prancūzija buvo Rusijai atspara prieš grasinančius

lio vilyių ištvėrmės dorybe sustiprino, kad jo užtarimu ištikimieji niekintų žemiškus dalykus ir nuolatos siektų dangiškųjų.

Savo gyvenimu Šv. Kazimieras parodė, jog ir nepalankiose sąlygose šventumui, jo galima pasiekti asmeniškais pastangomis. Juk Kazimieras negyveno nei vienuolyno celėje, nei galėjo tapti visišku atsiskyrėliu-eremitu (bent iki 1483-ju). Jis vis nuolat turėjo susitikti su prabangia karališko dvaro aplinka. Tačiau ji nesukliudė jam pasiekti savo idealų.

Anuo metu tikra rykštė, ypač higieniška silpnai susitvarkiusiems miestams, buvo epidemijos. Per 16—18 amžių virs Vilniaus mieste didelių ir mažų epidemijų yra galima daug priskačiuoti. Tokios epidemijos kartais išsivystydavo į marus, per kuriuos buvo maldaujama Šv. Kazimiero užtarimo.

Kilnios Šv. Kazimiero dorybės, padariusios jį skaistybės riterių, kurio garbinimas nuaidėjo iki pat pietų Europos, paskatino sukurti apie jį ne mažą poezijos, pradedant humanisto Kricijaus poema, Ferreri himnais, Vilniaus auklėtinų ir Sarchievių odėmis, ir baigiant mūsų dienų poetais. Pasigaudami Šv. Kazimiero legendų, pav., „Kazimiero kariuomenė Kauno požemiuose“, ar jo tikrosios istorijos faktų ar pagaliau išgyvenimų aplankius Šv. Kazimiero koplyčią Vilniaus katedroje, apie jį poezijos davė: B. Brazdžionis, K. Bradūnas, K. Inčiūra, P. Jurkus, Vaičūnienė.

Anais praeitais amžiais Šv. Kazimieras, rodos, uoliau buvo garbinamas. Sunkiausiai laikais jis tapdavo dvasine atrama ir paguoda. Tik jo žemiškieji palaikai ne kartą jau turėjo būti išimti iš jam skirtosios vietos. Ir šiandien, kaip ir anomis okupacijų dienomis, jo Relikvijos neberanda sau vietos katedroje.

Tikėkime, kad lietuvių tauta ir dabarties sukiausiose valandose, garbindama ir šaukdama šv. Kazimiero užtarimo, susilauks Dangaus pagalbos, kaip ji jos sulaukė prieš 300 metų, giedodama „Giesmę česų praėjusių Lietuvoje“.

Šventieji juk nenesta ir nesikeičia. Kazimieras išpažinėjas mums yra visuomet tas pats Vilniaus ir lietuvių tautos Šventasis. Roma, 1954 m. vasario 15 d.

JAV – SOVIETŲ RUSIJOS VARŽYBOS

RASO GEN. T. DAUKANTAS

vokiečius. Prieš turkus ir Austro-vengriją rusams pavyko tada sulipyti Balkanų sąjungą (1912 m.). Atrodė, kad tik vieni japonai Toluosiuose Rytuose gali būti pavojingi, bet ir jie Anglijos gudrios politikos dėka (anglai tada rėmė prancūzus ir rusus) japonai nusikreipė prieš vokiečius ir nesiginčijo su rusais. Kare jie pasidarė rusų sąjungininkais. Skaitlingi kiniečiai virė tada revoliucijoje.

Skubi technikos pažanga padėti pakeitė Sov. Rusijos nenaudai. Jos šiaurė visu savo ilgumu šiandien yra pažeidžiama, o kitur praktiškai nėra žmogui nepereinamų vietų, net masiniai žygiuojančiai kariuomenėi. Pirmiau Indijoje buvo prižiūta Anglijos konservatyvi ir išsiekvojusi kariuomenė. Dabar jos vietą užėmė Pakistano bazėse atsiradusios, paprastai lengvai krypti mainančios, Jungtinės Amerikos Valstybės.

Sovietų buitės pasunkėjimą galima stebėti iš įvairių įvykių. Tuoj po II-jo karo jie plėtė savo įtaką bet į kurią pusę. „Važiuojam namo“, šaukė amerikiečiai karveivai. „Grįžkit grėšiau“, jiems talkininkavo civiliai gyventojai, net politikai. Tuo tarpu Rumunijoje, Lenkijoje, Čekoslovakijoje sovietai keitė socialinę santvarką, pradėjo didinti ginkluotą pajėgą virš nustatytos normos. Ką turėjo daryti JAV-bės? Nagi, protestuoti, bet tik popieriuje. Sovietai veikė, o Amerika protestavo.

Dabar pradėjo JAV veikti. Jos steigia savo bazes Vokietijoje, Prancūzijoje, Ispanijoje, Graikijoje, Turkijoje ir net Pakistane. Sovietai yra bejėgiai bazių steigimą sustabdyti. O prieš ką nukreiptos šitos bazės nereikalinga atsakymu.

Šiandien sovietai protestuoja Olandijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Pakistane. Nuo 1945-46 metų labai žymiai pasikeitė padėtis, nes Sibiro pasienis pasidarė priešpuolio sritimi, o JAV yra pridengta š. Kanados. Pradėjus pulti Kanadą, stotų karan visa Anglijos imperija. Sibirą gi saugoja tik Sov. Rusija. Koks reikalas būtų ginti Sibirą kiniečiams ar satelitams? Jiems visiems net būtų geriau, nes sovietų rankos būtų užimtos šiaurėje ir nuo jų nukreiptos. Amerikiečių bazės sovietams yra lygiai nemalonios, kaip amerikiečiams komunistinė penktoji kolona pasaulyje.

Kur geriau galėtų veikti komunistinė penktoji kolona? Pradėkim psichologiškai. Anglai yra konservatyvūs žmonės. Anglų tradicinė politika yra stovėti greta silpniesnio prieš stipriausią, kad pastarasis nusilptų, o anglai stovėtų tarpininko vietoje. Kadaisė Ispanija buvo stipriausia valstybė. Anglai prieš ją rėmė prancūzus, portugalus ir olandus. Prancūzai sustiprėjus, anglai rėmė Habsburgus. Prieš Napoleoną anglai ėjo kartu su rusais. Prieš sustiprėjusius vokiečius, antrąjį Reichą, jie siuntė savo kariuomenę į Prancūziją. Ar dabar anglai nėra gundomi išeiti su rusais prieš Ameriką? Juk panašiai darė Korėjos kare. Darbiečiai buvo išėję viešai į neutraliteto politiką. Tik Churchillis, visų anglosaksų žymus poli-

tikas, atmetė siaurai anglišką politiką ir laikėsi platesnės anglosaksiškos. Bet jis jau senas.

Prancūzai pirmieji Europoje bandė sukurti komuną, pvz. Paryžiuje 1870 m. Per sąjungą su Rusija jie jieskojo progos revanšui su vokiečiais, bet šalia to skyrė komunistus - propagandininkus rusų karveivams 1914-18 m. kare. Ir šių eilučių autoriumi teko asmeniškai įsitikinti šia prancūzų politika ketvirtojoj gen. Goureau armijoje, Champagne. Prancūzijoje dviejų karų tarpe ilgai veikė Cartel de Gauche — kairiųjų sambūrio vyriausybė, Herliot'o vadovaujama. Jo puikų priėmimą ir vykusį akių mulkinimą stebėjo ir savo knygoje aprašė ukrainiečių žurnalistas A. Visočenkas. Prancūzai, gavę iš vokiečių Elzasą ir Lotaringiją, pasotino savo revanšo troškulių ir net gintis nelabai norėjo, kaip įrodė 1939-40 m. įvykiai: Maginot linijos žlugimas, Prancūzijos skilimas ir komunistų „maqui“ išvyravimas. Ir dabar Prancūzijos žymieji veikėjai yra už sąjungą su bet kokia Rusija ir gryną Rusijos nedalomumą. Jie negali suprasti, kad, vokiečiams esant prie Reino, pavojuje yra viena Prancūzija (ir tai klausimas?), bet rusams esant prie Elbės nėra pavojuje visa Europa. Napoleono laikais praradę Saaro sritį ir nesugebėję ją atgauti savo galybės viršūnėje 1918 m., dabar jie stato sąlygą Saarą išplėsti iš vokiečių ir prijungti prie Prancūzijos.

Penktajai kolonai sunkiau veikti, kur yra komunistinio pavojaus supratimas. Vokietija ir Suomija turi svyruojantį užnugarį savo vakaruose — Prancūziją ir Švediją. Vokiečiai ir suomiai JAV-bėms yra logiški gynybos interesų sąjungininkai. Abu kraštai yra pasiryžę gintis, kad susidarytų bent šiek tiek įmanomos sąlygos ir parama. Ir vokiečiams ir suomiams yra vienas ketvirtis tautos yra atplėštas ir yra sovietų „globoje“. Sovietai smarkiai varo propagandą, kad priviliotų visus vokiečius ir suomius prisijungti prie Rusijos. Bet sovietams, pavykus juos įveikti, neabejotinai patektų visa Europa ir Pirėnų kalnai. Sovietai tada galėtų telkti visas jėgas šiaurės fronte, kur dabar jie yra dar silpni, prieš JAV-bes ir net pulti Aliaską, kad susidarytų antras frontas Amerikai ir net galėtų grąsinti pačiai JAV teritorijai. Vokietija ir Suomija yra geri JAV sąjungininkai, labai nemalonūs sovietams.

Pietuose JAV turi taip pat talkininkų, būtent turkus su graikais ir Pakistaną, visai netoli sovietų Rusijos. O su jų pagalba ji paėmė globon ir mahometonus bei ukrainiečius Sovietų Rusijos viduje.

Ginkluota Vokietija su neutraliu užnugariu iš Vakarų bei materialia parama iš JAV pusės būtų pajėgi atlaikyti sovietų puolimą į Europos vidų. Turkija ir Graikija galėtų juos sulaukyti Balkanuose nuo žygio į Vakarus. Tai mato sovietai. Reikia pasakyti, kad tokios padėties dar nebuvo Rusijos istorijoje. Tai ir yra didelis sovietų politinis pralaimėjimas. Dėlto Kremlius nerimauja ir blaškosi tarp diplomatinių derybų ir pasiūlymų.

PABALTIEČIŲ TELEGRAMA ŽURNALISTAMS

KURIUOS MASKVA PAKVIETĖ APLANKYTI SOV. RUSIJOS KRASTUS

1954 m. balandžio 5 d.

Ponui James L. Wick
Tautinis Viešbutis
(National Hotel)
Maskva

Patyrę, jog Tamsta ir septyniolika kitų amerikiečių laikraštiniųkų yra gavę leidimą keliauti po Sovietų Sąjungą, mes atkreipiame Tamsatos ir Tamstos kolegų dėmesį, kad užsienių žurnalistams durys į Estijos, Latvijos ir Lietuvos pavergtąsias teritorijas buvo užtrenktos dėl aiškių priežasčių. Vadovaudamiesi šiuo precedentu, ryžkitės gauti leidimą šioms Sovietų okupuotoms Baltijos valstybėms aplankyti, grįžtant iš Sovietų Sąjungos, bet saugokitės Kremliaus ir kvilsingų pastangų nuslėpti šiuos faktus: 1. Baltijos tautos kategoriškai priešinosi sovietų viešpatavimui bei rusifikacijai ir siekia Estijos, Latvijos ir Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės atstatymo, nors režimas ir bijąs parodyti tikruosius jų jausmus. 2. Priešingai Višinskio pareiškimui Jungtinėse Tautose, — esą, mūsų tautos esančios laimingiausios kaip niekad,

— Kremliaus kolonializmas sugriovė ūkį, atnešė skurdą, masines deportacijas ir kadaisė laisvų Baltijos tautų naikinimą, vergų darbą ir panaikino visas žmogaus teises bei pagrindines laisves. 3. Intensyvi karinių įrengimų statyba vykdoma Baltijos pakrantėse. 4. Daugiau kaip milijonas lietuvių, latvių ir estų kilmės amerikiečių yra nepaprastai susirūpinę savo kenčiančiomis tėvynėmis.

Toliau mes labai prašome Tamsatą, būnant Sovietų Sąjungoje, pasiteirauti apie šimtų tūkstančių iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos deportuotųjų ir Vorkutos, Karagandos, Barnaoulo ir kitose vergų darbo stovyklose esančiųjų likimą.

Prašome patvirtinti šios telegramos gavimą. Tamstoms sugrįžus, susisieksime į šlytį.

- A. Perandi
Estijos Laisvės Komiteto Pirmininkas
- V. Masens
Latvijos Laisvės Komiteto Pirmininkas
- V. Sidzikauskas
Lietuvos Laisvės Komiteto Pirmininkas

Moteris ir GYVENIMAS

Motinos Dienoje visas motinas lietuves gyvenančias
Argentinoje taip pat likusias brangioje Tėvynėje širdingai
sveikina

MOTERIS IR GYVENIMAS

MOTINOS DIENOS PROGA

Nelengvas uždavinys bei labai rimtos ir atsakingos pareigos slepiasi po ta gražia, sakyčiau, romantiška virtusia, sąvoka — motina, mamytė. Atrodytų, kad motina būti yra moteriai natūralu ir lengva ir pakanka jos igimtos intencijos išspręsti daugeliui labai net sudėtingų problemų, susijusių su jos pareigomis. Taip dažnai mano ir svajoja jaunos mergaitės arba moterys, vos bepradedančios savo sunkų motinos kelią. Tačiau, norėdama tas savo pareigas tinkamai atlikti, tenamano, kad tai savaime susitvarkys, kad jokio tam pasiruošimo nei mokslo nereikia. Yra pažangių kraštų, kur jau mokyklose ruošiamos mergaitės ateityje motinomis būti, kitur organizuojami tam tikri kursai būsimoms motinoms ir t. p. Bet ir šiaip kiekviena rimta mergaitė ar jauna moteris turėtų įdomautis su motinos pareigomis susijusiomis problemomis ir semtis kuodaugiausia žinių apie tai literatūroje, paskaitose ir t. t.

Kaip dažnai jauna motina puikiai yra išmokusi virti košes ir skaičiuoti vitaminus savo kūdikiams, o pasirodo visai bejėgė, kai tenka susidurti su vaiko melavimu ar prieštaravimu arba suvaldyti paauglį, kai jis vieton mokyti pradeda veržtis gatvėn?

Kaip sunku išeivei motinai kovoti už savo vaikų lietuviškumą, kai jie kiek paaugę, pakliūva svietimos aplinkumos įtakon? Kiek tvirtos valios ir ištvėrmės reikia turėti, kad išlaikytų lietuvių kalbą savo namų kalba, kad atsispirtų jaunūliū norui draugautis su svietimtaučiais ir asimiliuotis gyvenamojo krašto vienaspalvėn masėn.

Tūkstančiai problemų kyla augant vaikams, ir motina dažnai pasijunta bejėgė jas išspręsti. „Moteris ir Gyvenimas“ skiltyse reiktų kuodažniausiai tuos su vaikų auklėjimu susijusius klausimus kelti ir duoti išsamių motinoms patarimų, ypač kas liečia tautinį mūsų jaunosios kartos auklėjimą, kas yra virtę gyvybiniu mūsų tautos išsilaukimo klausimu.

Lietuvių motinų literatūrą šioje srityje nesena labai praturtino išsami ir turtinga V. Čižiūno knyga: „Tautinis auklėjimas šeimoje“, kurioje randame gausiai patarimų ne tik tautinio, bet ir šiaip vaikų auklėjimo klausimais. Ta knyga turėtų būti nuolatine lietuvių motinos drauge ir patarėja.

Lietuvė motina svetur gyvenanti neatliks savo pareigų ir liks nusidėjusi savo Tėvynei, jeigu ji nepadės visų savo pastangų išauklėti savo vaikus ne tik sveikais ir dorais žmonėmis, bet ir tikrais lietuviams.

Be abejo šeimos tėvas taip pat yra atsakingas ir jo rolė didelė, tačiau motina, daugiau laiko praleisdama su vaikais, arčiau, ypač su mažesniais, bendraudama, gali didesnės įtakos padaryti. Imkime kad ir mišrių

šeimų pavyzdį: jeigu motina yra lietuvi, tai dažnai vaikai moka kalbėti lietuviškai, bendrauja su lietuviams ir namie papročiai esti lietuviški, gi vyrui lietuviui vedus svietimtautę ir gyvenant svietimoje šalyje, visa jo šeima esti pražuvusi Lietuvai.

Čia norėčiau atkreipti dėmesį dar į vieną liūdną, bet dažnai pasitaikantį reiškinį. Tėvas ir motina lietuvi, kartais vienas ar ir abudu jau čiagimiai, tačiau abudu puikiai moka lietuviškai, dalyvauja tautiniam veikime, lanko parengimus, ta-

čiau tarp savęs namie ir su vaikais nebekalba lietuviškai, niekad nebekalba. Kodėl? Turbūt, kad taip lengviau, patogiau. O gal ir todėl, kad nepagalvoja, jog jų vaikai užaugę kada nors galės jiems išmėtinėti, kodėl jų neišmokė jų gražiosios protėvių kalbos. Gal kada nors jie norės grįžti Lietuvon, kai ji vėl bus laisva, ir jiems užkirs kelią tas jų savosios kalbos nemokėjimas. Arba gal, pasiryžę vėliau norės jos išmokyti ir nebegalės gražiai kalbėti, nes labai retai suaugęs žmogus beišmoka taip grynai kalbos, kaip vaikai nuo pat mažens girdėdami kalbant savo tėvus.

Šios kelios mintys Motinos Dienos proga tebūnie paraginimas lietuviams motinoms auklėti savo šeimą lietuviškoje dvasioje, o šis jūsų skyrius pasistengs jums duoti kuodaugiausiai patarimų, kaip šį sunkų ir atsakingą uždavinį geriau atlikti.

L. Grauzinienė.

Mūsų Motutės ir laukuose meldžiasi už savo vaikus...

J. VEDEGYS

MOTERYS RAŠYTOJOS MŪSŲ LITERATŪROJE

ZEMAITĖS KŪRYBA

Zemaitė pradėjo rašyti būdama jau senesnio amžiaus moteris. Pakankamai apsisiskaičiusi ir pažinusi gerai realų žmonių gyvenimą, ji iš karto iškilio kaip rimta ir prityrusi rašytoja. Pritapusi prie pozityvistinės — realistinės lietuvių kultūrinio gyvenimo krypties, Zemaitė ir savo raštams medžiagos ėmė iš realaus kasdieniškojo lietuviškojo gyvenimo. Ji turėjo didelę pastabumo dovaną, kas padėjo jai atskleisti gana pilną, natūralų lietuvių kaimo ir dvaro vaizdą. Ji, anot Z. Kuznickio, tuo atžvilgiu yra gili tautinė mūsų rašytoja. Lietuviškosios kultūros (net ir kalbos) kūrėja, jos negalyvosios pusės pliekėja.

Ir iš tikro. Jei mes peržvelgsime jos apysakaites ir scenos vaizdelius, kurie yra išleisti keturiuose jos raštų tomuose, matysime lyg ekrane gan pilną įvairiaspalvį ano meto visuomeninį kaimo gyvenimą. Ji dvaru mažai domisi, nors, vaizduodama kaimą, ji ir užkliūdo. Zemaitės dvaro gyvenimas — kontrastas sodžiaus gyvenimui. Ji neina į dvarą skelbti naujų idėjų, kaip kitos moterys rašytojos, dvaru nesirūpina. Zemaitės

visas dėmesys nukreiptas į kaimą, į žmonių ydas — tamsumą, nekultūringumą, prietaringumą, girtavimą, savaip suprastą pralobimą ir t. t. Dėl šių visų priežasčių kaimo gyvenimas tikrai tamsus, o žmonės apsilaidžia ir aptingsta. Pakilti iš to nelaimių tvano Zemaitė mato, kad kaimui daugiau reikia knygų ir mokyklų. Žodžiu — šviesos. Pakilę žmonės kultūriškai, sustiprės ekonomiškai ir ilgainiui pames ar sumažins visas savo negeroves. Paimsime keletą pavyzdžių. Apsakaitėje „Nuo audros“ Zemaitė vaizduoja poną užėjusį audros metu į paprastą kaimiečio namus. Moterėlės, užsidedusios žvakę, meldžiasi, ir kaimiečiai tik, kad visur siautėja piktos dvasios. Ką šeimaininkas dar papasakoja ponui, kad per vieną audrą lakstęs užburtas šuniukas, kuris tikrai būtų pabiręs pinigais, jei kas būtų kokių pagaliu jam rėžęs, ponas įsitinka kaimiečių tamsumu ir prietaringumu. Kitoje „Marčios“ apysakoje rašytoja mums parodo klasišką tamsumą ir apsilaidimo pavyzdį, kuriuo yra Vihgių šeima. Niekas neskaityo jokios knygos, laikraščio. Tėvas girtuoklis, tinginys ir despotas. Motina

LAIŠKAS MAMYTEI LIETUVOJE

J. MINELGA

Brangi Mamyte, keletą žodžių
Tau parašyti šiandien imu.
Nebeateisiu su puokšte rožių...
Net ir šio laiško negausi Tu!..

Žydi alyvos prie mūsų lango,
Tik niekas žiedo Tau nepaskins,
Ir neišgirsi žodelį brangų,
Kai ašarėlė skruostus dabins.

Nebepriglausiu savo aš lūpų
Prie tavo veido mielo, brangaus.
Vieniša būsi, maldai suklupus,
Kai šventą rytą varpas sugaus.

Veltui žvalgaisi, kai rytą ramų
Žingsniai praeivio aidai gatve:
Nebeateisiu, geroji Mama,
Motinos dieną sveikint Tave.

Ilgesiu siūsiu Tau brangią gėlę, —
Tikėki, niekad ji nenuvys.
Jos vardas — meilė Tau, Motinėle,
Jos vardas viską Tau pasakys.

MOTINA

Šioje žemėje nėra didesnės meilės už motinos meilę. Motina geriau pati nevalgys, kad tik vaikas būtų sotus, geriau pati šals, kad tik vaikui būtų šilta, pati verks, kad tik vaikas juoktųsi. Dėl tos meilės motina yra niekieno nepavarduojama. Jos širdies silima tirpdo vaiko piktus palinkimus ir, mylėdamas motiną, jis daro visa ko ji reikalauja. Tai gražiausias vardas pasaulyje, reikšmingiausias žodis žmonių kalboje. Žodis, kuriame sudėta visa meilė, kuri tik telpa žmogaus širdyje; visas švelnumas, ir visas tas savęs užmiršimas dėl kitų, koks tik šioje žemėje žmogaus pasiekiamas.

SATRĮJOS RAGANA

Didieji vyrai apie Motiną

Kantas — Aš niekuomet neužmiršiu savo motinos; nes ji augino ir maitino pirmąjį gėrio diegą manų; ji padarė mano širdį, kad pajusčiau gamtą; ji pažadino ir praplėtė mano supratimą ir jos pamokymai turėjo nepaliaujamos įtakos mano gyvenime.

Linkolnas — Kas aš esu ir kuo galiu tikėtis būti — už viską esu dėkingas savo motinai.

F. Weber. — Ranka, kuri laimina, tvarko ir ugdo, širdis, kuri myli ir kenčia — bus tik tada suprasta, kai ilgesys pašauks iš kapo motinos vardą.

Bismarkas — Ko verta yra vaikui motina, pažįstame tikrai tada, kai jau pervėlu, kai ji jau būna mirusi.

Surinko T. Benvenutas O.F.M.

MOTERYS KASDIEN UZKARIAUJA NAUJAS SRITIS

Jei jos dar šiandien neišstumia vyrų iš turimų pozicijų, tai bent jau mina ant kulnų, atsidodamos šalia vyrų. Kas blogiausia, kad kėsina iš pat pamatų ir į visus dar tebesančių karalysčių sostus. Šiais laikais karališkoms poroms gandra neša daugiau mergaičių negu berniukų. Anglijos soste — 1 berniukas ir 1 mergaitė, Švedijos — 1 berniukas ir 4 mergaitės, Japonijos — 2 berniukai ir 4 mergaitės, Olandijos — 4 mergaitės, Graikijos — 1 berniukas ir 2 mergaitės, Danijos — 3 mergaitės. Bendra suma — 5 princas prieš 18 princesių. Kova neįlygi ir vyrams gresia pralaimėjimas.

MOTERYS ILGIAU GYVENA UŽ VYRUS

Prieš penkiasdešimt metų moterys vidutiniai gyveno 18 mėnesių ilgiau už vyrus. Dabar tas skirtumas siekia 4 metus.

Žinių o vėliau „Lietuvos žinių“ redakcijoje. Vilniuje 1905 m. Bitė išspausdina ir pirmąjį savo apsakymėlių rinkinį „Krislus“. Pirmojo Didžiojo karo metu gyvena Puziniškį, rašo ir visokeriopai padeda žmonėms. Nepriklausomoje Lietuvoje Bitė 1919 — 1924 m. dirba Panevėžio gimnazijoje ir buvo išrinkta atstove į Steigiamąjį Seimą, kurio pirmąjį posėdį, kaip seniausia, atidaro. Išėina į pensiją ir apsigyvena Panevėžyje. 1925 m. išleidžia „Karo meto dienoraštį“, o 1933-34 m. dviejų dalių romaną „Ad astra“. Mirė 1943 m. Panevėžyje. Ten pat ir palaidota. (Bus daugiau).

Sekmadienis Rimčiai MARIJOS METAI

1953 metų rugsėjo 8-tos dienos Enciklika "Fulgens Corona" Pijus XII paskelbė visam katalikiškam pasauliui Marijos Metus. Tuo norima ypatingu būdu atžymėti 100 metų sukaktį nuo Nekalto Šv. P. Marijos Prasi-dėjimo dogmos paskelbimo.

Šie Marijos Metai yra pirmieji Katalikų Bažnyčios istorijoje. Dievo Motinos garbei yra iš-tisa eilė švenčių bažnyntinių me-tų bėgyje, jai skiriami gegužės ir spalio mėnesiai, bet ištiesi me-tai niekad dar nebuvo pažymėti jos vardu. Ir mažai pažįstančiam Marijos kulto raidą Bažnyčios gyvenime vienas šis fak-tas jau pasako apie ypatingą jos garbės iškilimą šiais laikais. Iš tikrųjų, paskutinis šimtmetis buvo lyg nuolatinis jos žengimas į vis didesnės garbės augš-tybes iki galutinio apsvainika-vimo Dangun Paėmimo dogmos paskelbimu prieš trejetą metų.

Į Marijos Metus Šv. Tėvas de-da daug vilčių. Enciklikoje nu-sakęs apverktiną dabartinio meto žmonijos būklę, vienintelę iš jos išieiti jis mato krikščioniš-kojo gyvenimo atsigavimą ir suzydėjimą. Tasai košmaras, į kurį yra atsidūręs dabartinis pasaulis, yra ne kas kita, kaip didelio ir gilaus dorovinio smu-kimo pasekmė, o į dorovinį pa-kilimą gali grąžinti tik krikščio-niškas gyvenimas. "Mes nenei-giame", rašo šv. Tėvas, "kad

daug gali padaryti šioje srityje valdantieji, tačiau nėra jokios abejonės, kad šių taip didelių blogybių išgydymo reikia jieš-koti augštesniame šaltinyje; reikia šauktis augštesnės už žmogiškąją jėgos, kuri dangiška šviesa apšviestų žmonių protus ir kuri pasiektų pačias jų šir-dies gelmes, Dievo malonės vei-kimo dėka atnaujindama juos ir padarydama juos geresniais".

Pasaulį išgelbėti galinčiam krikščioniškojo gyvenimo su-klestėjimui pasiekti Marijos Metams šv. Tėvas stato trejopą uždavinį: pagyvinti širdyse ka-talikiškąjį tikėjimą, išugdyti karštą pamaldumą į Švč. Dievo Motiną ir vesti krikščionis prie to, kad jie kaip begalima tobuliau suderintų savo gyvenimą su Švč. P. Marijos pavyzdžiu.

Prasidedant Marijos Metams, gruodžio 8 d., Nekalto Prasi-dėjimo šventėje pats šv. Tėvas at-vyko į garbingiausiąjį visame pasaulyje Marijos šventovę — Maria Maggiore baziliką Romoje ir, apsuptas Romos vaikučių, pirmą kartą sukalbėjo savo pa-ties sukurtą Marijos Metų mal-dą. Toje maldoje išreikšta visa, ką nori pasakyti ir ko nori iš-melsti iš Dievo per Mariją Kris-taus Vietininkas žemėje. Jis taip pat nori, kad ta malda dažnai skambėtų Marijos Metais visų didžiosios Katalikų Bažny-čios šeimos vaikų lūpose ir ypač

kad ji rastų gyvą atgarsį jų šir-dyse.

Šventasis Tėvas yra suteikęs tikintiesiems šias dvasines pri-privilegijas Marijos Metais (Šv. Apaštališkosios Penitenciarijos dekretas 1953 m. lapkričio mėn. 11 d.):

1. Visi tikintieji gali gauti vi-suotinius atlaisdus kiek kartų

jie, gavę nuodėmių atleidimą ir priėmę šv. Komuniją, pamal-džiai aplankys bet kurią Mari-jos garbei skirtą bažnyčią arba, Misijoje, koplyčią ir pasimels šv. Tėvo intencija pirmą ir pas-kutinę Marijos Metų dieną, bū-tent, 1953 ir 1954 m. gruodžio mėn. 8 d., o taip pat Marijos Gimimo, Apreiškimo, Apsivalymo, Septynių Sopiulių ir Dangun Paėmimo dienomis.

2. Tikintieji, įvykdę aukščiau minėtas sąlygas, gali laimėti vi-suotinius atlaisdus taip pat vi-

saits Marijos Metų šeštadieniais ir atlikdami bendrai maldingas keliones į aukščiau minėtas šventoves.

3. Tomis pat, kaip aukščiau sakyta, sąlygomis tikintieji gali laimėti visuotinius atlaisdus pa-maldžiai dalyvaudami kuriose nors pamaldose, skirtose Švč. P. Marijos garbei, o jeigu bent gailėsčio apimta širdimi jose daly-vaus, jiems suteikiama 10-ties metų atlaisdai.

4. Visiems vyskupijų valdyto-jams duodama galia suteikti po-piežišką palaiminimą su visuotiniais atlaisdais pirmos ir pas-kutinės Marijos Metų dienos iš-kilmingų pamaldų metu.

5. Visi Švč. P. Marijos garbei skirti altoriai bus privilegijuoti jų sielų naudai, kurios yra mi-rusios Dievo malonėje ir už ku-rias bet kuris kunigas aukos šv. Mišias.

6. Kur yra kokia ypatinga šventovė, kurioje Dievo Gimdy-toja P. Marija ypatingu būdu yra garbinama ir į kurią atvyksta daug maldininkų net iš toli-mų vietų, ten tikintieji, be visų aukščiau išvardintų dvasinių malonių, gali laimėti visuoti-nius atlaisdus ne tik šeštadie-niais, bet ir visomis kitomis Marijos Metų dienomis, jei tik, gerai atlikę išpažintį ir pasistip-rinę švenčiausiuoju, pamaldžiai aplankys tą šventovę ir pasi-mels šv. Tėvo intencija.

HANNOVERIJE SOVIETŲ KARININKAI SUTIKTI AKMENIMIS

Vasario 26 d. Hannoverio-Buch-holzo tremtinių stovykloje didelį susijaudinimą sukėlė atsilankę so-vietų karininkai. Sovietų misijos pulk. Lazarijevas, majoras Kurboto-vas ir jaun. lt. Kuzniecovas atvyko savo mašina į stovyklą dar neišaiš-kintiems tikslams. Stovyklos gy-

ventojų tvirtinimu jie lankėsi pas jiems draugišką latvių Preižų šeimą. Preiso tvirtinimu jis su karininkais susidūrė visai netikėtai, kai jie Preižų ties stovykla užkalbinę ir jo buvę nuvesti pas žmoną, kuri mo-kanti rusiškai.

Pasirodžius stovykloje mašinai su sovietiniais ženklais, žmonėse ki-lo nerimas. Susibūriavę gyventojai pradėjo pulti mašiną akmenimis, kiti pranešė stovyklos vadovybei apie sovietų atsilankymą. Stovyk-los vadovas pareikalavo rusų iš stovyklos pasišalinti, bet tas jau buvo negalima, nes mašina ir blokas, ku-riame gyveno latvių šeima, buvo apgultas šimtų vietos gyventojų, o mašina apdaužyta. Iškvietus kalios vokiečių policijos komandos nega-lėjo nuraminti žmonių ir sovietų karininkai buvo išvaduoti tik atvy-kus anglų karo policijai. Sovietų mašina konvojuje, apsupta anglų kariškų džypų ir lydima vokiečių policijos mašinų, nuvyko į anglų karišką įstaigą.

Stovykloje susijaudinimas neats-lūgo, nes gyventojai ruošėsi pulti policijos saugomą latvių šeimą, ku-rią laikė sovietų agentais. Stovyk-los vadovybė, negalėdama apsaugo-ti šios šeimos, miesto sunkvežimiu, saugant kelios vokiečių policijos komandoms, tuojau pradėjo kraus-tyti šeimą su visa manta, pasiruo-šusi ją kelti į Stoeckeno stovyklą. Apie tai sužinoję stovyklos gyventojai, ruošėsi irgi vyksti į Stoeckeno stovyklą, taip kad Preižų šeimą te-ko policijai išvežti į slaptą, nežino-mą vietovę. (Inform.).

TAI BENT PAGYVENO!

Josefa Stankiewicz tik ką at-šventė 134-tąjį gimtadienį. Ji gy-vena mažame kaimelyje Altmais-kow, Lenkijoje. Jos namynu, ji esanti seniausia pasaulyje moteris. Nuostabiliausia, p. Stankiewicz tebė-ra darbinga: ji gyvena pati viena ir atlieka visą namų ruošą. Ji turėjo tris vyrus, bet jie visi mirė. Norė-jusi ištekti dar ketvirtą kartą, bet tam susidariusios rimtos kliūtys...

— Negalėjau rasti tinkamo vy-ro virš šimto metų amžiaus! — pa-rieškė p. Stankiewicz.

JULIUS DAINIUS

NEUŽBAIGTAS LAIŠKAS

Tarp daugelio darbininkų dirbo-me ir mes keli lietuviai. Buvome įsijungę fabrike, lyg didžiulių ma-šinių mažos dalelės. Visi kalbėme centus. Juos dėstėme krūvon. Tau-pėme juodai dienai, nes juodu die-nų yra daugiau, negu saulėtų. Nie-kas nežinojo, kuris iš mūsų jau tu-rėjome didesnę centų krūvą. Tai buvo mūsų kiekvieno paslaptis, ku-rios nepatikėjome niekam. Tik vienas ar kitas pasirodydavo nauja drabužių eile, keli net savo auto-mobiliais darban atvažiuodavo.

Kas rytą mes įeidavome pro tuos pačius vartus. Skubėdami pasi-sveikindavome ir vėl nugrimzdavo-me savuose rūpesčiuose. Kas kam darbo, kokius reikalus turėjo jo darbo draugas. Juk mūsų niekas neįjungė, tik fabrikas. Anksčiau mes vienas kito nepažinome, o iš-siskyre gal vėl užsimiršime, kaip užmiršamas pakeliui sutiktas praei-vis.

Mus, lietuvius, šiek tiek jungė bendra praeitis. Visi buvome nesė-niai praradę tėviškes ir šiame krašte visai žali naujokai. Bet mes ne-turėjome laiko apie tai galvoti fab-rike. Visi aplink mus skubėjo. Skubėjo mašinos, skubėjome ir mes, tartum gyvenimas būtų per-trumpas. Iš skubėjimo judėjo net fabriko sienos.

O vis tik vienas įvykis sujungė mus labiau negu fabriko sienos ir triukšmingas mašinų ūžesys. Ne vi-sus, bet tik mus tris, kurie iki šiol buvome nepažįstami.

Vienoje didelėje salėje dirbome kelios dešimtys darbininkų. Visi turėjome tą patį rūpestį — greičiau baigti darbą ir savaitės pabaigoje atsiliti uždirbtus centus. Jų jau laukė mūsų iš anksto nustatyti planai. Kartais pakalbėdavom. Bet mūsų kalbos buvo tokios pat pil-kos ir paprastos, kaip ir visas gy-venimas. Kiekvienas gyvenome sa-vu, draugui nematomu, gyvenimu. Tarp balsaus mašinų triukšmo ge-riausiai galėjome kalbėtis tik su sa-vo mintimis.

Ir kartą trūko įsibėgėjęs mašinos smagratas, tartum jam būtų įg-risę suktilis apie tą pačią ašį. Su-staugė, sužviogė mašina, pjaunanti geležies gabalus ir mūsų jėgas, at-sipalaidavo nuo savo kūno ir su vi-su ašies galu, varžančiu jo laisvę, sutrynė kitą mašiną, išvertė sieną

ir su balsiu triukšmu atsimušė į ge-ležies sandėlių. Mes apstulbome nuo neįprasto triukšmo. Bet būtume tuoj ir užmiršę, jei automatinės apsaugos būtų pajėgę smagračio svorį sulaukyti nuo gyvų fabriko būtybių.

Visi sužiurome į baisaus daikto nubėgtą kelią. Ir kai mūsų maši-nos automatiškai sustojo, mes ma-tėme fabriko sanitarus, nešančius partrenktą vieną iš mūsų draugu, tokį pat pilką ir nereikšmingą kaip ir mes visi. Tik dabar mes pajuto-me skausmą, lyg ir mes būtume partrenkti ir sutrinti žmogaus iš-rasto, bet nesuvaldomo daikto, ku-ris nesigalėjo nieko.

— Ar pažįsti jį? — paklausiau netoliese stovinčio tėvynę praradu-sio darbo draugo.

Jis tik papurtė galvą. Ir aš pas-tebėjau, kad jis buvo baltas, net pageltęs, kaip rudens lapas, ir dre-bėjo visu kūnu, tartum šalčio pur-tomas. Jo akys buvo kaip žmogaus, kuris prarado paskutinę viltį.

— Tu jį pažįsti, — tvirtinau prisispypęs.

Bet jis dar kartą papurtė galvą ir tylėjo. Tik aš mačiau, kad jo veidas buvo iškreiptas didelio skaus-mo. Aš bijojau, kad jis gali tuoj kristi ant cemento grindų.

— Tau bloga? — vėl paklausiau. Bet jis nejudėjo. Ir aš negalė-jau suprasti jo jautrumo. Juk mes matėme mirstančių šalta savęs. Mes buvome mirties akivaizdoje ir jau na kartą galvojome apie paskutinę sekundę. Buvome praradę šeimas ir turtą. „Ir taip jaudintis dėl ne-pažįstamo žmogaus“, smerkiaujau jo savo mintyse. Juk kiekvieną dieną žūsta šimtai.

Mašinos sujudėjo iš naujo. Su-judėjome ir mes, lyg nieko nebūtų įvykę. Mums buvo svarbios centais vertinamos darbo minutės. Ir jų mes nenorėjome atsisądėti.

Darbai pasibaigus, skubėjau pro vartus. Prie manęs priėjo tas pats mano tautietis, kurį savo mintyse vadinau bailliu. Jo veidas jau buvo atgavęs spalvą ir rimtį. Jis vėl bu-vo toks pat, kaip aš jį matydavau kasdien. Tik jo akys klaidžiojo tolyje virš visko, kas aplink mus judėjo.

— Gal eisim kartu? — paklau-sė jis nepažvelgdamas. Mums, pa-keliui. Išgersim kavos kur nors.

Paaukosit man pusvalandį. Tik šį kartą. — Jo žodžiai buvo lyg malda, lyg tolimas aidas. Ir aš tegalėjau tik sutikti.

— Jūs nustebote, kad aš šian-dien taip išsigandau to įvykio fab-rike, — kalbėjo jis prie kavos sta-liuko, žiūrėdamas pro mano ir vi-sų zalvas. — Nenusigandau. Aš nieko neišsigastu. Esu vienas ir ne-turiu nieko, ką dar galėčiau pra-rasti. Esu matęs baisesnių dalykų, — manau ir jūs, ir daugelis iš mūsų, kurie per karo griuvėjus išnešėme savo gyvybes. Bet to dre-lančio žmogaus su nukirstomis ko-jomis vaizdas iš naujo praplėšė dar neužgyjusia žaizda.

— Ar jam kojas nukirto? — nu-stebęs paklausiau, nes pats net nespėjau pamatyti. Taip greitai tas viskas įvyko.

— Taip. Jo kojas nukirto ašies galas. Jis mirs. O gal jau mirė, — kalbėjo jis tuo pačiu šaltu balsu.

— Gal išgis?

— Ne. Jis neišgis. Bet jums no-riu apie kitą įvykį pasakyti. Taigi, sakau, atnaujino žaizdą. Nešioju tą žaizdą širdyje. Tikrą žaizdą, kurios niekas neištrins iki mirties. Baisi žaizda, kai dėl jos esi pats kaltas. Pats kaltas, sakau, niekas kitas.

Jis kalbėjo šalta, bet užsikirsda-mas, su pertraukomis. Jo balsas kartais užlūždavo, ir aš mačiau, kad ta jo žaizda tikrai buvo didelė, nors aš jos dar nežinojau.

— Tai buvo tais metais, kai mes visi bėgome. Jūs ir aš. Daugelis bėgo, norėdami gyventi. Buvau tė-viškėje, taip sakant, savo namuose. Maži tie namai, bet juose buvau gimęs ir užaugęs. Tėvai gyveno. Iš ten turėjome važiuoti į Vakarus. Du broliai su šeimom buvo išvežti anksčiau į Sibirą. Tėvai buvo likę. Taip pat viena sesuo ir aš.

Jis išgėrė kavą ir paprašė antro puodelio.

— Mes turėjome išvažiuoti, bet nespėjome. Vieną naktį, kai bu-vome pasislėpę miškelyje, užėjo ru-sai. Tėvai sugrįžo į namus, aš tū-nojau miške. Taip norėjo motina, nes ji dėl manęs labiausiai bijojo. Ji vis galvojo, kad dar juos atmuš, Po dviejų dienų rusus atmušė, bet vokiečiai neleido važiuoti. Turėjo-me laukti.

— Mano motina buvo jau sena, — tęsė jis tuo pačiu užlūžtančiu balsu. — Nežinau, kiek turėjo me-tų. Nuolat sirgdavo. Ji liepė mu-dviem su sesere bėgti. Mes be jos nenorėjome, bet ji prašyte prašė:

„Jūs esat dar jauni ir turit gy-venti“. Taip nuolat kartojo. Bet ji pati gulėjo lovoje. O aplinkui dundėjo patrankos, kartais nutolda-mos, kartais vėl priartėdamos.

Už kelių dienų patrankų griaus-mas pradėjo kaskart artėti. Kar-tais mes matydavome juodus debė-sis, lyg dūmų, lyg išmuštos mūsų žemės sudarytus. Mes vėl atsidū-rėme tarp dviejų frontų. Motina mus varė bent į mišką pasislėpti. Kai lėktuvai nakties metu pradėjo leisti šviesų kamuolius, nuo kurių visa apylinkė aiškiai matėsi, ir pas-kuo jis jau metė baisias bombas, mes paklausėme motinos. Išbėgome į nežinią ir tamsą.

Jis vėl nugėrė kavos. Jo akys buvo siaubo apimtos ir dairėsi, ne-atsimušdamos į jokią daiktą. Jis kalbėjo greičiau ir žodžius didelė-mis pastangomis šaute išsąūdavo. Kaskart vis dar didesnes pertrau-klas, lyg jam kvapo būtų pritrūkę.

— Taigi. Mes kartais paklauso-me, kai nereikia paklausti. Pa-klausiau tada savo motinos ir aš. Ji nuolat kartojo: „Jums reikia gyventi. O kai apstos šaudyti, jūs sugrįšit“. Bet žinau, ji kitaip gal-vojo. Mes visi trys nakčia išėjome. Tėvas, sesuo ir aš. Motiną paliko-me sergančią. Bet vokiečiai puoli-mą atmušė. Truputį aprimo. Die-ną mes negalėjome grįžti. Grįžome tik vakare mudu su sesere. Su tė-vu pasimetėme miške. Manėme, kad jis grįžo anksčiau, ir jo čia ne-radome. Miške mes turėjome bėgti. Tėvas negalėjo pabėgti — buvo per-senas. Pasislėpė duobėje. Duobė-radome, bet jo neradome. Jis tu-rėjo būti grįžęs namo.

Jis tylėjo ilgai. Jo veidas buvo toks pat baltas, kai tada mačiau fabrike.

— Mudu su sesere ėjome per kie-mą. Namas matėsi lyg šešėlis. Kluo-nas buvo suardytas ir stogo atbrai-lų primėtytas pilnas kiemas. Namie patamsy pašaukėm motiną. Niekas neatsakė. Po tokio trenksmo buvo neišpasakyta tyla. Tik mėnulis švie-tė pro langą. Jo blankioje šviesoje nieko negalėjome matyti. Bijojom net žodį pratariti. Tik staiga sukli-ko: „mamos nėra“. Ji graibėsi lovo-je. Bet ji buvo nekloti ir šalta. Aš lėtai vilkau kojas, kad ko neužmin-čiau. Priėjau prie stalo ir radau motiną... Ji buvo sukniubusi ir jau atsilusi.

Toliau nežinau. Rytas buvo ra-mus. Niekas nešaudė. Tik lėktuvai retkarčiais praūždavo. Aš padariau

karštą. Visai menką, bet kitokio nemokėjau ir neturėjau iš ko pa-daryti. Kaimynas nuvežė į kapus. Jie buvo netoli, prie miškėlio. Ne-verkliau. Sesuo viena verkė. Stebė-jausi, iš kur ji dar turėjo ašarų. Aš jų jau neturėjau. Tėvo visai nera-dome. Jį bomba turėjo miške su-draskyti.

Ir tas, kuris buvo viską praradęs, kuriam net ašarų trūko, dabar kal-bėjo tyliai ir ramiai. Tik jo veidas buvo žiaurus ir baltas, kaip jo mōti-nos drobė.

— Tai kaip paskiau pabėgai? — norėdamas nutraukti tylą, pa-klausiau.

— Aš dar ne viską pasakiau. Ne-pasakiau paties svarbiausio, kaip mirė mano motina. Ji mirė rašy-dama laišką savo vaikams. Man ir seserei. Kai sustojo šaudyti ir mes negrįžome, ji laukė mūsų. Ji žinojo, gal nujautė, kad mes grįšime. Ji at-sikėlė, paėmė sąsiuvinio lapą ir ma-no pieštuką. Mano motina nemokėjo gerai rašyti. Bet man parašydavo. Retai, bet parašydavo. Ir tada ji no-rėjo atsiveikinti. Ji jautė, kad reik-šės atsiveikinti. Radau tą lapą ry-te, kai jau saulė švietė. „Brangūs vaikai, jums reikia gyventi. Nežiū-rėkit manęs. Gal jau manęs nerasi-t. Pasimkit tėvą, jei jis dar gyvas. Bū-kit geri, neužmirškite savo namų ir...“ Tik tiek. Jos abi kojos buvo suaižytos. Ji sulinkusi ant stalo, kaip pakirsta eglė...

— Ar jūs žinot, kodėl man taip skauda? — po ilgos pertraukos jis kalbėjo. — Tik už tai, kad aš jos sergančios neišsinešiau ant pečių. Aš galėjau ją lengvai panešti. Ji bu-vo sudžiūvusi ir lengva. Kraujo visai nebuvo. Ji būtų mirusi, bet būtų buvus kartu su paskutiniais vaikais. Gal jai nebuvo skaudu, kad mes ją palikom, nes ji juk norėjo, kad mes gyventume. Bet jai nebūtų reikėję rašyti. Ji būtų mums pasakius, ką ji norėjo parašyti neužbaigtame laiške. Tą neužbaigtą laišką, kaip šventą relikviją, kaip savo motinos testamentą nešiojuos su savim. — Ir vėl jis tylėjo.

— Dabar žinot, kodėl man šian-dien taip baltas buvo. Ne iš baimės. Bet mano žaizda buvo vėl praplė-s-ta.

Jis atsikėlė ir man padavė ranką. Ir tas įvykis mus sujungė. Mus tris vieno fabriko daleles — nelaimėje žuvusių draugų, neužbaigtą motinos laišką besinešiojantį tautietį ir ma-nę, kuris taip pat yra praradęs mo-tiną ir tėvynę.

LIETUVIAI visame Pasaulyje

AUSTRIJA

* Austrijos Liet. Bendruomenės naujojo valdybos korespondencini būdu išrinkti: mons. K. Razminas, M. Kripsas ir K. Kliugas, revizijos kom. — J. Marčiukaitis, A. Himelis ir L. Olšauskas, garbės teisman — kun. K. Kuzminskas, K. Kanauškas ir O. Leščinskienė. Naujai išrinktoji vadovybė VLKO VT jau patvirtinta, o VT pirm. K. Žalkauskas gražiai padėkojo senajai vadovybei su buv. pirm. S. Glionertu už atliktą darbą. Naujosios LB valdybos pirmininku išrinktas mons. K. Razminas. Šiomet Austrijoje yra iš viso 183 lietuviai, susiskirstę į 8 seniūnijas. Vienos miesto seniūnijoj yra 30 lietuvių.

BRAZILIJA

* Lietuvių ūkininkų kolonija numatoma sukurti Paranoje. Ten lietuvių kolonijai žemė rezervuota prie Cianortės, būsimoji didžiausio Paranos miesto šiaurėje, kur dabar statomas aerodromas ir vedamas geležinkelis. Tarpininkaujant lietuviui S. Vencevičiui, iniciatorių išrinktame plote žemė 1 metų laikotarpyje pardavinėjama tik lietuviams. Žemė yra kavos zonoje, ten taip pat auga ryžiai, cukrinės nendrės, vata ir kt., taip pat galima užsiveisti sodus, kaip Lietuvoje. Lietuviai tikisi, kad ši kolonija kursis jau sėkmingiau negu ankstesnės.

ITALIJA

* Romos dienraštis "Il Quotidiano", Nr. 67 rašydamas apie kalinių sukilimą Vorkutos stovykloje, pažymėjo ypač lietuvių ir ukrainiečių vadovavimą tam sukilimui ir vieningą laikymąsi, nežūrint ideologinių ir religinių skirtumų.

* Šv. Tėvo vikaras kardinolas Micara Santa Maria Maggiore bazilikoje kovo 2 d. atlaikė iškilmingas pamaldas už persekiojamą Bažnyčią ir tikinčiuosius, pasakydamas pilną paguodos ir vilties pamokslą. Kiekvienos tautos atstovai per pamaldas giedojo savo gimtąją kalbą vieną giemę. Lietuviškai giedojo šv. Kazimiero Kolegijos choras, vadovaujamas kun. K. Senkaus. Pamaldose dalyvavo visa eilė aukštųjų Bažnyčios dignitarių, diplomatų ir 18 pavergtųjų tautų atstovai. Iš lietuvių dalyvavo visa Romos Liet. Bendr. su vysk. V. Padolskiu ir šv. Sosto nuncijum Lietuvoje arkiv. Luigi Centoz priešakyje. Mūsų diplomatų nebuvo matyti.

Po pietų tą pačią dieną šv. Kazimiero Kolegijoje įvyko akademija. Turiningą paskaitą skaitė kun. dr. J. Vaišnora MIC. Meninę dalį atliko šv. Kazimiero Kolegijos choras.

* Romos popiežiškas Gregorianum universitetas atspausdino italų kalba kun. dr. Zenono Smilgevičiaus disertacijos "La dottrina Staliniana della collettivizzazione agraria integrale" plačią ištrauką. Joje gana daug panaudojama lietuviški šaltiniai iš žemės reformos ir sovietinės kolektyvizacijos Lietuvoje.

JUNGT. AMER. VALST.

* Minint spaudos atgavimo suaktį, sudarytas komitetas, kuris rūpinasi surinkti žinias apie gyvus esančius lietuvius knygnešius, surašyti jų atsiminimus ir t. t. Taip pat numatytas leidinis apie spaudos išsikvojimą ir mūsų knygnešių vaidmenį. Į kvietimą registruotis atsiliepė visa eilė knygnešių. Iškilmingai knygnešiai bus pagerbti per spaudos atgavimo 50 m. sukaktį paminėti iškilmes Chicagoje balandžio 29 d. New Yorke Liet. B-nės NY apygardos kultūros tarybos pavedimu sudaryta Spaudos, Radijo ir Televizijos komisija, kuriai pavesta painformuoti Amerikos ir svetimtaučių spaudą apie 50 metų spaudos atgavimo prasmę. Jon Jaina M. Klizytė, J. Boley, M. Brakas, V. Dambava ir A. Šalčius. Pirmajame posėdyje komisija nutarė daugiau pabrėžti 90 m. sukaktį, kaip šis koriko Muravjovo savivališkas tautžudiškas aktas buvo įvykdytas, nei 50 metų spaudos gražinimą, kuris rusams leistų girtis carinės Rusijos "humanišku" .

* Žinomas lietuvių smuikininkas Iz. Vasilūnas su šeima persikėlė iš Kolumbijos į JAV-bes ir įsikūrė Bostone, Mass.

* Lietuvi G. Gobienė, gražiai pasižymėjusi lietuvių tautiniais šo-

kais Amerikoje, pakviesta šokių mokytoja mokyti kitas tautas lietuvių tautinių šokių.

* Inž. A. Mačiūnas, pasižymėjęs lietuvių veikėjas, nuo širdies priepuolio mirė New Yorke. Chicagoje mirė pulk. J. Bobelis, buvęs Kauno komendantas.

* Liet. Krikšč. Demokratų Partija, minėdama 50 m. sukaktį nuo programos paskelbimo, gauna sveikinimų ir iš svetur. Buv. Italijos min. pirm. A. de Gasperi, sveikindamas italų krikšč. dem. partijos ir savo vardu, džiaugiasi įvykdyta žemės reforma, mokyklų reforma ir Steig. Seimo įstatymų priimtąja visuma, kurie kartu su Respublikos Konstitucija, de Gasperio laikoma "viena iš pačių demokratiškiausių konstitucijų visoje Europoje", taip pat, kad "trumpu laiku įgalino Lietuvą pasiekti aukšto kultūros bei pavydėtinos socialinės gerovės lygį". De Gasperi sakosi pats atsimeinęs tuos svarbiausius darbus. Romos komiteto polit. sekr. adv. G. Sales savo sveikinime taip pat vadiną Lietuvą "viena iš pažangiausių modernių laikų šalių".

KANADA

* Dr. M. Arštikaitytė, 1948 m. nuvykusi Kanadon, neseniai gavo Kanados vyriausybės stipendiją tyrinėti vaikų žiaurumo priežastis. Ji 1953 m. Toronto universitete gavo akių specialistės diplomą ir yra parašiusi du mokslinius darbus.

* Kanados skulptorių draugija savo sidabrinio jubilėjaus proga su-ruošė parodą, kurioje savo kūrinius išstatė ir lietuvis skulptorius J. Dągys.

KOLUMBIJA

* Kolumbijos spaudoj kelis kartus buvo atžymėta Kersteno komisijos veikla. Šiomet per galingą „Radio Libertad“ stotį apie Lietuvą kalbą pasakė buv. kongreso atstovas adv. A. Rivera. Programa truko 45 min.

* Kolumbijos vyriausybė buvo paskyrusi lietuvių kun. N. Salduką organizuojamo imigracijos departamento direktorium, bet saleziečių vadovybė jo neatleido nuo einamų rektorius pareigų ibagus saleziečių žemės ūkio mokykloje.

TRIUŠMINGAS IVYKIS AUSTRALIJOJE

Viso pasaulio laikraščiuose nuskambėjo Sov. Rusijos ambasados Australijoje trečiojo sekretoriaus Petrovo atsisakymas grįžti Rusijon ir paprašymas politinio pabėgimo teisų. Jis buvo taip pat šnipų tinklo vadas ir pabėgo su svarbiais dokumentais. Kai jo žmona nenorėjo taip pat grįžti, tai slaptieji enkavedistai ją prievarta norėjo išvežti iš Australijos. Bet ją išgelbėjo Australijos policija, ir ji taip pat liko su savo vyru. Beveik viso pasaulio laikraščiai įsidėjo jos nuotrauką, kurioje ji, vedama į lėktuvą, spiriasi. Viena koja be batelių, o du enkavedistai ją laiko už rankų. Dėlto įvykio Rusija nutraukė diplomatinis santykius su Australija, bet Australija nuolaidų nepadarė ir nesutiko išduoti pabėgusių Petrovų.

Beveik tuo pačiu metu į Vak. Vokietiją atbėgo vienas teroristų kapitonas, kurio uždavinys buvo nužudyti antikomunistų vadą. Jis taip pat papasakojo daug paslapčių. O Australijoje prapuolė Maskvos radio agentūros Tasso korespondentas Antanovas, kurio likimas dar nežinomas. Tokie skandalingi įvykiai mažina sovietų "rojaus" įtaką svetimuose kraštuose net ir komunistų tarpe.

KOMUNISTAI ISSIGANDO LIETUVIŲ GIMNAZIJS

Rytų Vokietijos komunistinė spaudos agentūra paskelbė klaidingą ir tendencingą žinią, kurią perspausdino visi komunistų laikraščiai. Tame sovietinės spaudos komunikate sakoma, kad Rennhofs pilyje, prie Lamperttheimo, Vokietijoje, esanti įsteigta nauja lietuviška mokykla rengti agentams ir provokatoriams, kurie bus pasiųsti į Sovietų Sąjungą. Mokyklai direktivos — anot komunikato — esą duodamos tiesiogiai iš Romos per Vatikano Radiją. Mainco katalikų įstaigos, atsakydamas į komunistų skleidžiamus fantastiškus gandus, skelbia, kad į Rennhofs pilyje buvo perkelta jau nuo seniai Diepholze veikusi lietuvių gimnazija. (Inform.)

KAIP ŠVEDAI IŠDAVĖ BALTUS BOLŠEVIKAMS

Laisvuosius Vakarus yra pasiekęs ir vienas mūsų tautietis, Walter Letat, po 9 metų grįžęs iš Sibiro stovyklų. Jis papasakojo, kaip gražintieji pirmą kartą laisvėje po 9 ar 10 metų vėl išgirdo bažnyčiose skambant varpus. Vienas belaisvis iš džiaugsmo, gavęs širdies smūgį, net mirė. Dar ir dabar kai kurie iš grįžusių nenori tikėti, kad būtų visiškai laisvi. Mūsų tautietis Letaitis smulkiau nupasakojo, kaip iš Švedijos vokiečiai internuoti kariai su baltais buvo išduoti bolševikams. Minimeji įvykiai buvo jau platokai aprašyti vokiečių spaudoje. Čia duodame porą epizodų, tiksliau nupasakojančių išduotųjų lietuvių padėtį.

Letaitis su savo daliniu prasimušė iš katilo prie Šiaulių į Kuršą. Per tas kautynes turėjo labai daug nuostolių ir drauge kovėsis lietuvių dalinys. Pagėgiuose ir Tilžėje susibūrusius lietuvių dalinių likučius paskiau vokiečiai perkėlė į Dresdeną naujo apmokymo. Apmokė, kartu su vokiečių kariais pasiuntė į Kuršo katilą, kur jie buvo išskirstyti tarp lietuvių bataliono Nr. 256 kuopų ir kt. dalinių. 1945 m. gegužės 8 d., paskelbus kapituliaciją, buvo nutraukto kautynės ir Kuršė. Kuršė palikusiu dalinių likimas buvo žiaurus. Tačiau daliai vokiečių karių, o iš lietuvių iš viso tik 8 vyrams pavyko pasprukti į Švediją. Mūsų tautiečiai buvo taip nusilpę, kad švedų jūrininkai turėjo juos išnešti iš laivėlio. Švedų buvo visi nuginkluoti ir internuoti.

Iš pradžių švedai su jais, kol jie buvo krašto apsaugos ministerijos žinioje, elgėsi gerai. Dalis baltų vyko dirbti net į durpių įmonę. Ir jie, ir švedai tikėjosi, kad su laiku visi jie būsiai visai paleisti. Tačiau vėliau reikalai pakrypo visai kitaip. 1945 m. lapkričio mėn. visi baltai buvo išvežti į stovyklą prie Renesteto.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

1. Jurgis Glianda, **GESTANTI SAULĖ**, Metmenys. Lietuviškos Knygos Klubo leidinys, 1954 m. J. Glianda du kartus yra laimėjęs "Draugo" dienraščio premijas už romanus. Ši knyga yra metmenys įvairių nutikimų, kuriuos rašytojas trumpu, bet įžvalgiu žodžiu pateikia skaitytojui. Tai nutikimai daugiausiai iš lietuvių gyvenimo svečiose šalyse. Knyga verta kiekvieno lietuviuo nuosirdaus dėmesio.

2. V. Krėvė, **RYTŲ PASAKOS**. Išleido knygų leidykla TERRA, 1954 m. Tai įdomios, pilnos rytiškoms išminties ir nepaprastu stilium parašytos mūsų žinomo rašytojo pasakos.

3. Prel. L. Tulaba, **"KAD KŪRENTUSI"**. Išleido Prel. P. Juras. Roma, 1954 m. "Ši knyga, sako pats autorius jos prartyje, yra rinkinys minčių, kurias esu pasakęs ar per radiją, ar per pamokslus laikotarpyje nuo 1945 m. iki 1952 metų vidurio. Jas skyrčiau ir sakiau tiems, kurie kenčia neteisębę Lietuvoje ar tremtyje ir yra persekiojami bei visokios nedalios aukos". Besidomintiems aukštesniais gyvenimo klausimais ši knyga bus didelis pagelbininkas.

4. **Į LAISVĘ**, Nr. 2 (39), 1954 m. Vyr. red. J. Brazaitis, Red. kol. — J. Kaziekaš, A. Musteikis, L. Žitkevičius. Adm. — V. Maželis. Leidžia Lietuvių Fronto bičiuliai. Šiame numeryje yra A. Maceinos (Rezistencija prieš tremties dvasią), V. Vaitiekūno (Pasipriešinimo sąjūdis), A. Musteikio (Tirpinimo katilė) straipsniai, bendra studija: Į pilnutinę demokratiją, plati apžvalga. Besidomintiems moderniais politiniais klausimais "Į Laisvę" žurnalas yra būtinas.

5. **LIETUVIŲ DIENOS**, Nr. 3 (42), Kovas, 1954 m. Kaip visuose, taip ir šiame numeryje telpa daugybė aktualių iliustracijų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo, pulkių straipsnių ir žinių. Šis žurnalas vertas parodyti ir svetimtaučiams, nes tokių nedaug yra. Vyr. red. J. Vytėnas, Leidėjas — Ant. F. Skirius, Adr.: 9204 S. Broadway, Los Angeles, 3, Calif.

6. **KNYGŲ LENTYNA**, Nr. 11-12, Lietuvių Bibliografinės Tarybos Biuletėnis. Lapkričio - Gruodžio mėn., 1953 m. Red. Al. Ružanovas.

7. **PODERIO Y ESTRATEGIA DE LOS NEONAZIS EN ALEMANIA ORIENTAL** Ed. del Instituto Judío Argentino de Cultura e Informacion, Buenos Aires, 1954.

Gruodžio mėn. visus juos atskyrė nuo vokiečių ir uždarė į atskirą stovyklą apie 1 km toliau nuo vokiečių stovyklos, kur buvo pastatytos stiprios sargybos su šunimis. Ten juos iš lietuvių kartais aplankydavo kun. J. Tadarauškas ir dar vienas mūsų tautietis. Švedų ministeriams Hutsonui ir Janssonui sudarius su rusais sutartį dėl baltų išdavimo, šie, apie tai sužinoję, paskelbė bado streiką. Bebadaujant vienas latvis inžinierius nusižudė, kitas nusižudė peiliu. Lietuvių pasirodė žudyti, kai veš į Sov. Sąjungą. Daliai iš jų pavyko iš stovyklos pabėgti, bet vėliau, pakeliui į Stockholmą, jie buvo švedų policijos sugauti ir grąžinti atgal. Nusilpusiems švedų ligoninės personalas duodavo švirktus, kad palaikytų gyvybes. Lietu-

siunčiate atgal į Sovietų Sąjungą. Jei ne mes, tai mūsų vaikai atvyks už tai švedams padėkoti".

Siunčiamieji buvo suvaryti į Sovietų laivą "Astrachan". Daugumas išduotųjų, o ypač lietuvių, suvedė savo sąskaitas su Dievu ir žmonėmis, nes buvo įsitikinę, kad ten jų laukia jau kartuvės. Rusai, lyg patyčiodami, kelionės metu grojo akordeonu. Laivas 1946 m. vasario 23 d. pasiekė Liepojos uostą. Su stipria apsauga atvežtieji buvo nuvaryti į cukraus fabriko stovyklą. Joje buvo tik vieni vokiečiai ir apie 140 iš Švedijos grąžintųjų pabaltiečių. Pabaltiečiai buvo rusų visokiais būdais niekinami. Vėliau iš kai kurių sutiktų kalėjimuose lietuvių karininkų Letaitis sužinojo, kad kai kurie jo draugai ir lietuvių kariai buvo paleisti namo, tačiau paskiau juos vėl suėmė — jų likimas buvo žiaurus. (ELTA).

Arkiv. A. Barbieri prie lietuvių bažnyčios Montevideo lietuvių misijų užbaigimo proga. Matosi Lietuvos ir Urugvajaus vėliavos.

MONTEVIDEO LIETUVIAI

GRAŽUS LIETUVIŲ PASIRODYMAS

Cerro TT. Kapucinių parapijos misijų užbaiga buvo kovo 28 d., sekmdienį, su procesija, palydint švč. Marijos stovylą iki lietuvių statomos bažnyčios, kuri kaip tik yra tos parapijos ribose.

Prieš tai ištisą šeštadienio popietę būrys lietuvių statė iškilmingus vartus ir puošė altorių. Moterys visą vakarą išlojo dar iš Lietuvos atsivežtais, gražiais raštais išrašytais tautiniais kilimais.

Sekmdienio vakare didžiulė žmonių minia pasitiko prie lietuvių bažnyčios ateinančią procesiją, kuriai vadovavo pats Montevideo Arkiv. Dr. A. Barbieri. Procesijoje dalyvavo iki šiol niekada nematyta žmonių minia. Triukšmingi plojimai palydėjo Arkivyskupą, einantį lietuviškais kilimais, ir lietuviška giesmė "Marija, Marija" puikiai skambėjo iš lietuvių lūpų. Jos susikaupe klausėsi visi dalyviai.

TT. Misijonieriai pasakė misijų užbaigimo pamokslą. Labiausiai prielankumo rado T. VI. Mikalausko S. J., lietuvių kolonijos kapelionio, pasakyti žodžiai, kuriems visi pritarė audringu plojimu. Reikia pabrėžti, kad T. Mikalauskas yra labai populiarus tiek lietuvių, tiek ir vietinių tarpe. Arkivyskupas suteikė palaikimą švč. Sakramentu ir, dar kartą skambant lietuviškai giesmei, Marijos stovyla, lydima ilgos automobilių vartinės, pamažu skynėsi kelią pro žmonių spūstį ir tolo, laimindama jos garbei susirinkusių žmonių minią.

Visi dalyviai buvo pakilios nuotaikos ir pamažu skirstėsi namo. Beveik visų lūpose skambėjo Lietuvos vardas. Rytjaus dienraštis gražiai aprašė visas šias iškilmes, nesigailėdamas lietuviams daug simpatijų ir pagyrimų. Kr.

* Velykų dieną buvo pakrikštyta Vytauto ir Marčelės Morkevičiūtės Dorelių dukrelė Marčelės vardu. Krikštijo T. J. Giedrys S. J. Krikšto tėvais buvo Marija ir Antanas Liudžiai.

* New Yorke gydytojai išrado būdą moters neštumui nustatyti per 5 min. su 99% tikslumu. Iki šiol pradinės neštumo fazės nustatymui reikėjo 48 valandų ir diagnostė nebuvo tikra.

Sventų Velykų proga mielus savo Rėmėjus ir Bičiulius nuoširdžiai sveikina

VASARIO 16 GIMNAZIJA

BUENOS AIRES

* Juozas Maslaveckas buvo stipriai susirgęs, bet jau pradeda sveikėti. Gydosį namuose.

* Uršulė Blumbergienė, šv. Cecilijos choro narė, buvo susirgusi. Gydytojų ir vyro prižiūrima gydosį savo namuose.

* Veronika Sabalienė turėjo sunkią operaciją Prez. Peron ligoninėje, Avellanedoje. Operacija pavyko ir ligonė pamažu sveiksta.

* Otonas Poderaitis sunkiai serga ir yra paguldytas Zubizarreta ligoninėje. Jo sveikatos stovis kelia rimtą susirūpinimą jo žmonai ir dukterei.

HURLINGHAM

HURLINGHAM IR APYLINKĖS LIETUVIŲ ŽINIAI

Argentinos Liet. B-nės Hurlingham apylinkė š. m. gegužės 9 d. 16 val. kviečia visuotinį narių susirinkimą, kuris įvyks Hurlingham, Pedro Mendoza gatvėje, Nr. 1131. Bus renkama nauja apylinkės valdyba. Nesusirinkus minėtu laiku reikiama skaičiui, už 30 min. bus skaičiama antras susirinkimas, kuris, nežinūnt susirinkusių skaičiaus, skaitysis teisėtas.

Po susirinkimo bus Motinos Dienos minėjimas. Šia proga p. Jasiukynienė maloniai sutiko tarti žodį. Be to, bus išplėdyta trumpa vaikų programėlė.

Maloniai prašome visus narius dalyvauti punktualiai su šeimomis ir prijuočiančiais.

Apylinkės Valdyba.

* A. Žideliūnė ir jos brolis J. Vilimas neseniai gavo iš Lietuvos skaudžią žinią, kad ten yra miręs jų tėvelis.

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

*** Montevideo Liet. Kat.**

RADIO PUSVALANDIS

yra kiekvieną sekmadienį 14 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

VIESBUČIAI ATOSTOGOMS:

* ALF. DEGULIO ir K. PAULASKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* „LIETUVA“ Sav. V. Naliavaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33-9584.

* „PENSION LITUANA“, sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žaivingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus aptarnavimas. Pragyvenimas dienai tik \$ 17.

* „ZEMAITIJA“. Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokal.

* CONDOR HOTEL, Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Río III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik \$ 19.

ADOLFAS MALKEVIČIUS pigiai parduoda žemės sklypą 10x29 kv. m., Burzaco, c. 9 de Julio y Castel, 10 kvadrų nuo stoties. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į savininką, Brasil 2273, Val. Alsina, arba į „Laiko“ Administr.

* MOTERŲ GROŽIO SALONAS IR KIRPYKLA „HENRY“. Įvairiausių maudų šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem, 818, Banfield.

* ČIUZINIŲ, UŽUOLAIŲ DIRB. TUVĖ - PARDUOTUVĖ. Parduodama medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. Antanas Šalčiūnas: Juan B. Alberdi 933 — Bs. Aires.

JUOZO ŠNIPO BATŲ DIREKTUVĖ ir Cigarečių Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni batai

MAX GRIGA

RADIO TECHNIKAS

Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japon 1687, Cerro, Montevideo.

BERISSO

PRANEŠIMAS

Berisso Lietuviams „Mindaugo“ Dr-jos patalpose, c. Napoles 4260, nuo gegužės pradžios yra pradeda vakarinės lietuvių kalbos ir Lietuvos istorijos pamokos, kurias ves p. Simonas Dulksnis. Todėl visi Berisso lietuviai, kurie nori, kad jų vaikai gražiai kalbėtų savo tėvų kalba ir kad geriau pažintų Lietuvos istoriją, prašome gegužės pirmąjį sekmadienį prirašyti savo vardu, o suaugusieji patys tegul prisirašo.

Prisirašyti bus galima gegužės pirmąjį sekmadienį nuo 16 iki 17 val. „Mindaugo“ Dr-jos raštinėje. VALDYBA

MOTINOS DIENOS MINEJIMAS

„Mindaugo“ Dr-jos patalpose, c. Napoles 4260, gegužės 8 d., 9 val. vakaro yra rengiamas Motinos Dienos minėjimas su gražia programa. Programoje: paskaita, vaikų deklaracijos ir vaidinimas, kurį rengia p. J. Stočkūnienė, Dr-jos mišrus choras, vadovaujamas p. Alf. Petraičio, padainuos keletą lietuviškų liaudies dainų.

Gegužės 9 d., sekmadienį, 10 val. vietinėje bažnyčioje Berisso lietuvių kolonijos sudėtinės šv. Mišios už gyvas ir mirusias motinas. Pamaldoms atvyks iš Avellanedos kun. J. Margis. Pamaldų metu giedos choras. Kviečiame visus Berisso lietuvius abiejose minėjimo dalyse uoliai dalyvauti ir pagerbti savo motinas.

Gegužės 9 d., sekmadienį, 12 val. „Mindaugo“ Dr-jos patalpose bendri pietūs.

VIESA PADEKA

Man sergant ligoninėje mane aplankiusiems Berisso ir Buenos Aires lietuviams, kai kuriems net po kelis kartus, reiškiau nuoširdžią padėką. Ona Glemžienė.

TEMPERLEY

GRAŽIAI ATSVENTĖ VARDINĖS

P. Jadvyga Šimėnaitė savo tėvų namuose, c. San Carlos 464, Temperley, balandžio 10 d. gražiai atšventė savo Vardo Dieną. Vardinėse buvo susirinkęs nemažas būrys Varduvjūninkės ir jos tėvelių draugų, tarp kurių matėsi: p. p. Balčiūnai, p. p. Paulauskai, p. p. Mariničiai su sūnum Juozu, karininkų mokyklos 4 kurso kariūnu, ir daug jaunimo, kurių tarpe muz. E. Radionovas, aviatorius J. Povilavičius, jūrininkas V. Lucero ir kt. Svečiai p. Šimėnaitėi palinkėjo geros kloties ir laimingo gyvenimo. — K.

OPERAVO

Balandžio 8 d. buvo padaryta sunki operacija p. Rozalijai Šalčiūnienėi, p. O. Repečienės sesutei, gyv. Correa miestelyje, netoli Rosario. Ta proga p. p. O. ir Ant. Repečai buvo nuvykę į Rosario aplankyti ligonės. — K.

LIETUVII!

Jau nuo prieškarinių laikų lietuvių apgyventame Llavallol miestely, tarp didelių Bieckert, Firestone, Fortalit ir daugelio kitų fabriky, kuriasi nauja europiečių kolonija. Labai geromis sąlygomis — įmokėjus vos \$ 5000, — galima nusipirkti gražią vilą arba didelį žemės sklypą — lotą.

Teirautis pas Kazimierą Leleivą, Av. Antartida Argentina ir c. Bahia Blanca, Plaza Rotonda, Llavallol.

STATYBOS BENDROVĖ MILS

ARCHIT. M. IAKINI ir INŽ. L. STAŠAITIS
Salta 596, Cap. T. E. 38 - 0042

Atlieka visų rūšių statybas k. a.: gyv. namų, industrijos patalpų ir kitas.

Stato gyv. namus pagal planą „Eva Peron“ ir kitas ipotekines institucijas ir paruošia visą dokumentaciją minėtoms paskoloms gauti.

Paruošia visų rūšių statybinius projektus, planus ir skaičiavimus.

Perka ir parduoda įvairius statybinius sklypus. Jeigu Tamsta galvoji statytis, pirmiausiai pasitark su mumis; techniškų patarimus duodame veltui.

Visais statybos reikalais kreiptis; STATYBOS BENDROVĖ MILS
Salta 596, Bs. As. T. E. 38 - 0042, darbo valandomis.

P. STANISLOVAI MORKŪNIENEI ir jos sūnums Antanui ir Jonui, gavusiems skaudžią žinią, kad okupuotoje Lietuvoje mirė jų mylima Motina ir Senelė, reiškiau nuoširdžią užuojautą.

Bruno Verbickas

ROSARIO

LIETUVIAI IR BAŽNYČIA

Ar lietuviai Rosario mieste ir apylinkėse įvertina tą faktą, kad jie turi savo lietuvišką bažnyčią? Daugelis tai laiko vertingu dalyku, pasididžiavimu svetimtaučių akyse, nes ne bet kuri kolonija turi savo bažnyčią. O kitiems lietuviams, kuriems nei šilta, nei šalta tautiniai reikalai, sunku patogiais autobusais atvykti sekmadieniais 10 val. į savo bažnyčią pamaldoms. Net vietiniai pripažįsta, kad stilinga ir graži bažnyčia traukia į save jų akis, ir jie lanko ją atlikti savo krikščioniškas pareigas. Juo labiau tai turi daryti lietuviai.

Rosario lietuvių bažnyčią pastatė daugelio lietuvių aukos. Ir tai yra pasididžiavimo vertas lietuviškas paminklas. Todėl šio miesto lietuviai turėtų mielai lankyti savo lietuvišką maldos namą. Gerai, kad kas eina į artimesnes argentiniečių bažnyčias ir atlieka savo pareigas, bet ar tuo jau išpildomos tautinės pareigos? O yra Rosario mieste lietuvių, kurie save lietuviškai patriotais vadina, bet į lietuvišką bažnyčią neateina! Savo namuose laiko lietuvišką Vytį, bet dar nežino, kad prie lietuvių bažnyčios sienų taip pat yra lietuviški ženklai: iš lauko gražių gražiausias Vytis, iš vidaus — Gedimino stulpai. Jei jie yra lietuviai patriotai, tegul ir viešai tai parodo, kas sekmadienį lankydamiesi lietuviškoje bažnyčioje, klausdami lietuviško pamokslų, giedodami lietuviškas giesmes.

Rosario lietuviai, būkime nuoširdūs lietuviai visur ir visada, o ne tik namuose su gerais lietuviškais papročiais, gražiai vaišindami pas mus apsilankiusius svečius lietuvius. Jon. Petr.

* K. Rakutis jau ilgoką laiką sirguliuoja ir yra paguldytas Eva Peron ligoninėje. Gerų vaistų ir priežiūros pagalba ligonis sveiksta.

* U. Užkurienė ir J. Guzas buvo susirgę, bet abu jau pasveiko, gydydamiesi namuose.

* Jonas Petronis, dirbdamas medžio apdirbimo fabrike, nelaimingai susižalojo ranką ir nutraukė du pirštus. Grįžęs iš ligoninės, gydosį savo namuose.

* Ona ir Antanas Repečkos iš Temperley, Bs. Aires, su savo gimine iš Correa, S. Fe, buvo atsilankę Rosario mieste. Jie aplankė lietuvių bažnyčią ir ja gėrėjosi. Pasisvečiavę Rosario mieste, išvyko atgal į savo namus.

* Šventėms iš Buenos Aires buvo atvykę p. Sigita Jaspelskienė ir Silvija ir Albertas Maniūšiai.

* Prisikėlimo pamaldos Velykų dienoje pirmą kartą buvo padarytos pagal visus lietuviškus papročius. Ne tik lietuviai, bet ir kiti dalyvavusieji pamaldose negalėjo atsidžiaugti ir atsigrožėti gražiomis iškilmėmis.

KORDOBA

PADEKA

Mums S. L. A. 6 skyriaus reikalais lankantis Buenos Aires, prie mūsų darbų prisidėjusiems ir mus asmeniškai parėmusiems lietuviams reiškiami gilią padėką. Ypatinga padėka priklauso Gerb. Jonui Čikštui ir jo šeimai už mūsų sutikimą ir pas save apgyvendinimą pirmąją naktį, už nakvynes ir malonų priėmimą Gerb. tautiečiams: Šimkūnams, Silvinavičiams, Ivanauskams, Macaičiams, Morkūnams, berisiečiams Stočkūnams, Voguliams ir T. Aliukui, P. J. Griciūnaitėi Stočkūnienėi už padovanotą savo rankų darbo lovos užtiesalą mūsų mokyklos 6-tojo skyriaus dovanoms, už malonius priėmimus Tėvams Marijonams, Kaminskams, Ziminskams, Plesterninkams, Paškevičiams, „A. L. Balso“ red. K. Norkui ir Rasteniams. Taip pat nuoširdžiai dėkojame ir šiems tautiečiams, kurie nesigailėjo savo sugaišto laiko, padėti mums pardavinėti bonus, paveždami savo automobiliais, p. p. J. Čikštui, V. Januškevičiui, G. Pacui ir Br. Eidukoniui. Visiems nuoširdžiai ačiū.

Valerija Bendinskienė
Petras Meilutis.

Kordoba, 1954. 4. 16.

VIESA PADEKA

Visiems Rosario, Santa Fe ir Kordobos lietuviams, skaitlingai dalyvavusiems rekolekcijose bei įtekusiems dovanas reiškiau nuoširdžiausią padėką.

Ypatinga padėka priklauso p. p. Kalėdomas iš Santa Fe už nakvynę ir surengtas gražias išleistuves bei Kordobos lietuviams p. p. Šulcams už nakvynę, p. Meilučiui, p. p. Bendinskams, prof. Staugaičiui, Zotovams ir visiems prisidėjusiems prie mano išleistuvių vaišių.

Kun. A. Kleiva, MIC
Rekolekcijų Vedėjas.

SANTA FE

REKOLEKCIJŲ VEDEJO IŠLEISTUVĖS

Mažas Santa Fe lietuvių gyventojų skaičius balandžio 18 d. padarė rekolekcijas vedusiam kun. A. Kleivai gražias išleistuves. Visi išleistuvės.

* MINKŠTŲ KEDŽIŲ DIRBTUVĖ Sav. Mikellonis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

PARDUODAMAS MŪRINIS NAMAS iš 2 kambarių, valgomąjo, virtuvės ir vonios su žemės sklypu. 2 kvadrų nuo geležinkelio stoties ir 1 kvadra nuo kolektyvo. Kreiptis į Stajį Žuką, Quirno Costa 3441, Villa Caraza.

KRAUTUVĖ „NARUSIS“

Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; c. Unanue 6360, Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

* OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

SU „FLASH ELEKTRONIKU“

fotografuoju sužieduotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir kitas šeimų bei organizacijų šventes. ORGANIZACIJŲ VEIKLOS NUOTRAUKAS VELTUI PATIEKIU PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVUI IR SPAUDAI. Atlieku visus foto darbus.

L. KANČAUSKAS,

c. Mendoza 2249, Avellaneda, (prieš lietuvių bažnyčią), Tel. 20 - 9027 nuo 16 iki 20 val.

MAUDYKLĖS „KAUNAS“

sav. Vladas ir Konstancija Masiokai
Sūraus vandens maudyklės, karšti ir šalti užkandžiai, malonus patarnavimas.
Agua Salada.

HORACIO CZOP

KIBIRŲ FABRIKAS (Baldes y Canastos)

vartojamų prie statybos ir priešgaisriniam smėliui.
ISLETA 3317, Valentín Alsina
T. E. 20 - 9790

tuvėms buvo susirinkę į Viktoro Kalėdos namus, kur taip pat buvo ir kun. A. Kleiva. Išleistuvėse buvo įteikta rekolekcijų vadovui graži dovana ir atsisveikinimui suaukota kelionė Kordobon, kur kun. Kleiva turėjo vykti taip pat rekolekcijų vesti. Prie aukų prisidėjo šie mūsų tautiečiai: V. Kalėda, J. Cinskis, J. Malinskas, Čiolis, Jurgeionis, K. Zavistauskas, Josecito ir Zagurskis.

K. Zavistauskas.

MŪSŲ MIRUSIEJI

MIRĖ VLADAS DALINKEVIČIUS
Balandžio 22 d. mirė Vladas Dalinkevičius, 60 metų amžiaus. Vėlonis buvo gimęs Vileikių km., Pabaisko valsč., Ukmergės apskr. Buvo vedęs Lietuvoje. 1929 m. atvyko į Argentiną ir visą laiką dirbo prie geležkelio. Jo žmona Zofija Masevičiūtė Dalinkevičienė, dukterė ir sūnus likę Lietuvoje. Vl. Dalinkevičius, savo svainio Jono Masevičiaus rūpesčiu su religinėmis apeigomis buvo palaidotas balandžio 23 d. Chacarita kapinėse.

* Vincas Pakštys mirė Caseros miestelyje, kur nuolat gyveno.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS ADRESAS

Mielus Gimnazijos Rėmėjus ir Bičiulius prašome rašyti ir ką siųsti Gimnazijai šiuo adresu:

Priv. Litauisches Gymnasium
(16) Lampertheim (Hessen)
Schloss Rennhof

Deutschland — Alemania

Pinigų galima siųsti tiesiai Gimnazijai arba į Gimnazijos einamąją sąskaitą banke Vokietijoje šiuo adresu:

Badische Bank
Konto Nr. 3559 — Litauisches Gymnasium
Mannheim — Alemania

Bankas už pinigų persiuntimą ir priėmimą ima tam tikrą mokestį. Daugiausia nuskaitoma už čekius.

Šia proga mieliems Gimnazijos Rėmėjams ir Bičiuliams reiškiau nuoširdžią Gimnazijos padėką.

Antanas Giedraitis,
Gimnazijos Direktorius.

SAVININKAS

parduoda gražų žemės sklypą 336 kv. m., Colombia ir La Rioja gatvių kampas, 4 de Junio (dvi kvadrus nuo liet. bažnyčios). Kreiptis dėl smulkesnių informacijų: B. Rivadavia 1427, Avellaneda.

* PARDUODAMAS SKLYPAS lietuvių apgyventoje vietoje, Villa Sastre, Temperley. Kreiptis į Mario Barbieri, c. Chile 1376, Avellaneda.

* SKUBIAI PARDUODAMAS Baras-Restoranas, gatvių La Rioja ir Paraguay kampas, Avellaneda. Kreiptis į savininką Sr. Gaspar Stremel, T. E. 20 - 9380

Pigiai parduodamas ŽEMĖS SKLYPAS

esantis 6 — 7 gatvių kampe, Villa Sastre, Temperley. Yra vanduo, šviesa ir randasi netoli nuo kolektyvo. Teirautis „Laiko“ redakc. ar administracijoje.

* HORACIO E. CZOP fotografuoja vestuvių, gimtadienio, sužieduotuvių, krikšto ir įvairių švenčių progomis. Išleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

RADIO TECHNIKAS

V. RAMANAUSKIS mokslus baigęs JAV-bėse. Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimeklėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64-4154

* Moderniškų BALDŲ ir SOFŲ Fabrikas

SAV. E. JUOZAS LISAUSKAS
Pilcomayo 2323 (aukšt. Brasil 1000)
4 de Junio

„LAIKO“ SPAUSTUVĖ pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuviinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.

Kreiptis:
Mendoza 2280, Avellaneda,
Buenos Aires. T. E. 20-9027

Imprenta de „L A I K A S“
Mendoza 2280 * Avellaneda

RUOŠKIMĖS TRYLIKOS TAUTŲ EISENAI

BUENOS AIRES!

Gegužės 30 d., sekmadienį, 16 val., Avenida de Mayo ir 9 de Julio sankryžoje renkasi trylikos tautų tikintieji iš Gran Buenos Aires ir visos Argentinos. Dalyvauja tik tos tautinės bendruomenės, kurios turi (bent de iure) nepriklausomą valstybę, yra Tarptautinio Migracijos Komiteto nariai ir Argentinoje turi savo Vyriausią Dvasios Vadovą (Sielovados Direktorių), paskirtą Apaštalių Sosto. Taigi Argentinos lietuviai, kuriems neseniai taip pat buvo paskirtas Tautinis Sielovados Direktorius, dalyvauja ruošiamose eisenose kartu su prancūzais, italais, ispanais, vokiečiais, šveicariais, lenkais olandais, belgais, čekoslovakais, kroatais, japonais ir vengrais. Visų tautų bendruomenės yra kviečiamos rinktis su savo tautinėmis vėliavomis, kas turi — su tautiniais rūbais, su savo tautinėmis organizacijomis, choralais ir ansambliais.

17.30 val. iš Avenida 9 de Julio prasidės eisena per Avenida de Mayo į Plaza de Mayo. Koks eisenos tikslas? — Kaip žinome šmet sukanka 100 metų nuo Nekalto Prasidėjimo dogmos paskelbimo ir todėl šie metai yra paskelbti MARIJOS METAIS. Baigiantis gegužės mėnesiui, visoje Europoje ruošiamos ypatingos iškilmės ir eisenos Marijos garbei. Todėl ir Argentinoje gyvenančios tautinės bendruomenės, Šv. Tėvo skatinamos, ruošia šią eisena, kurios tikslas yra pareikšti tylų protestą dėl anapus geležinės uždangos vykdomo genocido ir persekiojamų tikinčiųjų. Kad tas protestas būtų dar vaisingesnis, eisenos metu kiekviena tauta sava kalba giedos religines (ypačiai Marijos) giesmes, prašant, kad Dievo Motina užtartų raudonojo tvano užlietas tautas ir pagreitintų jų laisvės atgavimą.

Iš Plaza de Mayo eisena pasuks į Buenos Aires katedrą, kur bus laikomos iškilmingos popietinės šv. Mišios už persekiojamuosius brolius ir seseris. Katedron bus įleidžiami tik eisenos dalyviai, nes kitiems nebebus vietos. Tautinės vėliavos rikiuosios katedros prezbiterijoje. Mišijų metu eisenos dalyviai giedos kartu "Missa de Angelis", GLORIA, CREDO (Nr. 3) ir Sanctus. Trumpą pamokslą pasakys italų Tautinis Sielovados Direktorius Mons. Albino Mensa. Gale visi sugiedos žinomas giesmes: "Ave, ave, ave Maria" ("Sveika, sveika, sveika Marija") ir "A Dios queremos". Galop bus kalbama Tėve mūsų už persekiojamuosius.

Kaip matyti, ši eisena mums lietuviams bus labai svarbi keliais atžvilgiais. Pirmiausia, tai bus kaip ir mūsų valstybiškumo ir nepriklausomybės demonstracija, pastatanti mus greta nepriklausomų pilnateisių tautų. Tokios privilegijos neturi pvz. net ukrainiečiai ar baltgudžiai. Antra, minimoji eisena bus kaip ir ypatinga užuojauta ir pritarimas mūsų tautai, kuri jau tiek metų kenčia raudonojo okupanto vergiją. Todėl mums daugiau negu kitiems reikia pasirodyti, kad mūs yra daug, kad mes esame susiorganizavę, kultūringi, vieningi ir verti prarastosios laisvės. Tam tikslui ruoškimės jau iš anksto. Chorų vadovaujami, turime parodyti mūsų lietuviškų giesmių grožį. Mūsų organizuotas jaunimas ir puikūs tautiniai rūbai turi kristi žiūrovams į akį ir likti visų atmintyje. Tegū nelieka nė vieno susipratusio tautiečio, kuris savo dalyvavimu nepanaudotų šios retos progos — liudyti už savo tautą ir jos teises.

Visais eisenos reikalais kreiptis į Lietuvų Aušros Vartų Parapiją Avellanedoje, Mendoza 2280, T. E. 20-9027.
Kun. Dr. Pranas Brazys MIC
Liet. Sielovados Direktorius Argentinoje.

Moterų ir Mergaičių Dr. ja BIRUTĖ gegužės 2 ir 8 d. rengia didelį

MOTINOS DIENOS MINĖJIMA

Gegužės 2 d. 10.30 val. Aušros Vartų bažnyčioje IŠKILMINGOS PAMALDOS už gyvas ir mirusias motinas.

Gegužės 8 d., šeštadienį, 9 val. vak. Lietuvų Salėje, Brasil 835, Avellaneda, bus

DIDELIS VAKARAS,

kuriame geriausi kolonijos vaidintojai, režisuojami p. O. Bagdonienės, suvaidins 7 veiksmų dramą

GENOVAITĖ

Po programos šeimyniškas pasilinksminimas.

VISI, KURIE MYLI SAVO MOTINAS, KVIEČIAMI ABIEJOSE MINEJIMO DALYSE DALYVAUTI.

NAUJI „LAIKO“ RĖMĖJAI

Prie lietuviškos spaudos geresnio klestėjimo savo aukomis prisidėjo šie nauji „Laiko“ Rėmėjai:

\$ 40: A. Banys.

\$ 30: I. Padvalskis.

Po \$ 20: F. B., J. Neniškis ir V. Žekaitė.

Po \$ 10: B. Bučinskas ir E. Dovydatienė.

Visiems Gerbiamiesiems Rėmėjams „Laiko“ Redakcija ir Administracija taria nuoširdų lietuvišką ačiū.

NEPAPRASTOS VELYKŲ ŠVENTĖS

Šiais metais Velykų šventės buvo gana vėlybos, bet oras pasitaikė labai gražus. Prieš Velykas Did. Ketvirtadienį, Penktadienį ir šeštadienį buvo bendros kolektyvų, kuriuose dalyvavo nemažai lietuvių, pasirodymai krikščioniškam didžiojo šventės sutikimui. Velykų rytą, kaip ir Lietuvoje, buvo Prisiškimo apeigos su procesija ir „Linkma Diena“ giesmė, kurią giedojo Šv. Cecilijos choras. Žmonių buvo tiek daug, kad ne tik erdvi Aušros Vartų bažnyčia buvo sausakimšai pripildyta, bet ir šventorius pilnas ir šaligatviai prieš bažnyčią pilni lietuvių. Velykų šventei suvažioavo mūsų tautiečiai net iš tolimų priesiečių. Buvo atvykę ir iš Berisso. Kalbama, kad dar nė vienais metais nebuvo tiek daug lietuvių susirinkę. Tai yra džiugi žinia, nes tai rodo, kad mūsų tautiečiai dar jautriai prisimena savo tautinius papročius ir krikščioniškas pareigas. Jei kitais sekmadieniais toli ir negali atvykti savon bažnyčion, tai vis tik didžiųjų švenčių proga stengiasi dalyvauti savoje lietuviškoje bažnyčioje. Nepaprastai didelis skaičius lietuvių atliko savo katalikiškas pareigas, priėdami vėlykinės Komunijos. Bendra visų malda tikrai prisidės ir prie mūsų Tėvynės išvadavimo iš bolševikinio jungo.

Np.

SV. CECILIJOS CHORO SUKAKTIS

Per Velykas Sv. Cecilijos chorui suėjo 24 metai, kai jis gieda bažnyčioje. Šiam chorui nuo pat pradžių vadovauja kompoz. Vaclovas Rymavičius, kuris nesigali nei laiko, nei jėgų, kad tik choras geriau galėtų atstovauti lietuvišką giesmę ir dainą. Choras dažnai gieda Liet. Radio Valandėlis „Lietuvos Aidai“ programoje, turi įgiedoję virš dešimt plokštelių, kurios žinomos visose lietuvių kolonijose. Nors choristų sudėtis ir keičiasi, vieniems mirus, kitiems pasenus, bet choras nesikeičia ir tęsia lietuviškos darbą, skelbdamas lietuviškų dainų grožį. Reikia tikėtis, kad ateinančiais metais, švęsdamas savo sidabrinę sukaktį, choras atžymės ją didesne šventė ar specialiu leidiniu.

PIANISTAS A. KUPREVIČIUS JAV-BĖSE

Kaip jau žinoma, mūsų kolonijos žymusis pianistas virtuosas Andrius Kuprevičius profesoriauja Clevelando muzikos konservatorijoje. Ten jis kovo mėn. turėjo savo piano koncertą. „Cleveland News“ skiltyje kovo 9 d. žymus muzikos kritikas Elmore Bacon labai gražiai atsiliepė apie pian. A. Kuprevičių ir jo koncertą, pasidžiaugdamas, kad toks žymus muzikas apsigyveno JAV-bėse. Bendrai amerikiečių spaudoje apie A. Kuprevičiaus piano koncertus atsiliepiama labai palankiai, vertindami jo sugebėjimus muzikos srityje. Tai yra taip pat prisidėjimas prie Lietuvos vardo iškėlimo svetimtaučių tarpe.

SMUK. EL. KUPREVIČIUTE NUYKU AMERIKON

Smuikininkė Elena Kuprevičiūtė, iš Argentinos nuvykusi į Europą, ten iškilo savo smuiko koncertais žymiosiose Europos sostinėse. Pastaruoju metu ji buvo pakviesta koncertuoti į JAV-bes ir jau iš Paryžiaus yra ten nuvykusi. Pirmasis jos smuiko koncertas, ruošiamas „Margučio“ žurnalo, bus Chicagoje gegužės 2 d. Ta proga „Margutis“, vasario mėn. nr., viršelio puslapį pasipuošė mūsų žymiosios smuikininkės nuotrauka.

Reikia pažymėti, kad muzikų El. ir Andr. Kuprevičių tėveliai gyvena Argentinoje.

SVEČIAS IS JAV

JAV-bių tarptautiniu laivu „Brasil“ plaukioja lietuvis Juozas Vardauskas. Balandžio 22 d. jis buvo atvykęs Argentinon ir ta proga aplankė savo buvusį mokytoją gen. T. Daukantą bei lietuvių parapijos centrą Avellanedoje.

J. Vardauskas, atlikęs bandymo stažą Lietuvoje, dar prieš karą išvyko studijuoti jūrininkystės į Mar-

„EL TIEMPO“ Semanario Lituanio
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416395

Redaguoja Red. Kolegija, Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra, nesunaudoti — gražinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 30.—, pusm. \$ 17.—, vienas nr. \$ 1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

30 DE ABIL 1954

II METAI Nr. 114

„LAIKO“ KNYGYNŲ SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

Maloniai prašoma gerb. skaitytojus nelaikyti paimtų knygų daugiau kaip mėnesį ir jas gerai užlaikyti, duodant galimybę platesniam ir greitesniam pasinaudojimui. Knygyno Vedėjas.

„ATŽALYNO“ VAIDINTOJAI

kviečiami į repeticijas: gegužės 8 d. šeštadienį 18 val. renkasi 1, 3 ir 4 veiksmų vaidintojai, gegužės 9 d., sekmadienį, tuoj po Sumos renkasi 2 ir 5 veiksmų vaidintojai.

„Atžalyno“ režisierius.

* Arnaldo Barsanti, buvęs Argentinos konsulas Lietuvoje, šiomis dienomis gavo savo namuose telefoną (T. E. 73-9659).

* Pilypas Vaitkevičius, žinomas visuomenininkas ir vienas iš „Kau-no“ restorano savininkų, buvo išvykęs į Islas Ibicuy, Entre Rios provincijoje. Be to, gegužės 1 d. jis švenčia savo vardinę ir 50-ties metų amžiaus sukaktį. Ta proga sportininkai ruošiasi jį, kaip savo vėliavos kūną, pasveikinti.

* Antanas Žvirblis, gyv. Caseros miestely, buvo nuvykęs į Rosario aplankyti nelaimingai susižeidusį J. Petronį, jį paremdamas moraliai ir materialiai. Tai gražus artimo meilės pavyzdys.

* Mykolas Kuprevičius, darbų vedėjas viename Bahia Blanca fabrike, su reikalais lankėsi Buenos Aires mieste. Keletą dienų pabuvęs pas p. Kanapinskus, aplankęs savo draugus bei „Laiko“ redakciją su administracija, čia padovanodamas keletą vertingų savo rankdarbių.

* P. ir Ant. Žukauskai Velykų švenčių proga savo artimiesiems surengė gražią margučių šventę. Prie margučiais apkrautų stalų matėsi didelis būrys svečių. Vaisių metu skambėjo lietuviškos dainos. P. p. Žukauskai yra susipratę ir nuoširdūs lietuviai. Jie gyvena Santo Domingo gatvėje, Bs. Aires, kur neseniai įsirengė gražų ir patogų namą.

* E. Kudabienė balandžio 25 d. turėjo iškilmingas pamaldas už savo mirusį vyrą. Po pamaldų p. J. Norkaus namuose savo artimiesiems surengė jaukius pietus, kuriuose dalyvavo didelis būrys lietuvių. Nors ji turi jau 74 metus, bet dar yra stipri ir energinga ir rengiasi vykti į JAV pas savo dukterį.

* J. Kulikauskas ir Skaržinskas Velykų proga buvo atvykę į Buenos Aires aplankyti savo giminį ir pažįstamą.

ŠEIMOSE

NAUJA ŠEIMA

Sofijos Gerumbauskaitės ir Juozo Saulėno moterystė šv. Mišijų metu Aušros Vartų bažnyčioje buvo palaiminta balandžio 24 d. Santuokos liudininkais buvo Morta Milerienė ir Feliksas Markevičius.

* Berta Blondaitytė ir Leonas Smaliečiai džiaugiasi balandžio 6 d. susilaukę sūnaus Osvaldo Leono. Vieną dukterį jau augina.

* Irma Raškauskaitė balandžio 17 d. susižiedavo su ukrainiečių kilmės jaunuoliu.

* R. Pociū, Teklės ir Stasio Pociū sūni, buvo padaryta skubi apendicito operacija, nes buvo pavojus didesnės komplikacijos. Dabar jau sveiksta namuose tėvelių rūpestingai prižiūrimas.

* A. Noreikienė buvo susirgusi. Gdytojų ir dukters prižiūrima gydosi namuose.

* Albertas Kunigiškis, 18 metų amžiaus, turėjo smarkų apendicito priepuolį, bet, skubiai išoperavus Arguerich ligoninėje, baigia sveikėti namuose.

* Povilas Kumštys yra susirgęs ir, gydymojo prižiūrimas, gydosi savo namuose.

* Jonas Kalibatas, gyv. Patagonės 2730, Bs. Aires, balandžio 9 d. darbe smarkiai apdegė.

* Ant. Šilku, lankančiam Aušros Vartų mokyklos 6 skyrių, buvo Fiorito ligoninė padaryta sunki operacija. Dabar jau grįžo į namus ir sveiksta.

KULTŪRINGAS POBŪVIS

L. ir A. Gudelevičiai Velykų proga surengė jaukų pobūvį savo namuose. Iš šeimyniškos šventės pasidarė kultūrinė, nes jaunoji karta įnešė kuklį, bet gražų savo duoklę. O. Gudelevičius su Osv. Žvirbliu pasikeisdamas padeklamavo po keleta eilėraščių, Irena Gudelevičiūtė, plano mokinė, su Olga Zakarevičiūte padainavo iš Vyt. Kerbelio išleisto dainų rinkinio keletą dainelių. Taip prie margučių mušimo ir ritmo skambėjo melodingos lietuviškos dainos. Būtų gražu, kad ir kiti šeimyniški pobūviai virstų tokiais kultūringais pobūviais.

BUS KARTOJAMAS „ATŽALYNAS“

Su nepaprastu pasisekimu praėjė du „Atžalyno“ pastatymai, žmonėms pageidaujant bus vėl pakartotas birželio 5 d., šeštadienį, Lietuvų Salėje, Avellanedoje. Jau nuo šio šeštadienio pradėdamos daryti repeticijos.

ATSVENTĖ GIMIMO DIENĄ

P. Bruna Navikaitė savo tėvelių namuose balandžio 18 d. atšventė savo gimimo dieną. Jos pasveikinti buvo susirinkęs gražus būrys jos ir jos tėvelių draugų. Svečių tarpe matėsi p. P. Čerkauskas su šeima, p. P. Varpukevičius su šeima, kun. K. Černiauskas, p. P. Pukas ir kt. Sukaktuvininkei svečiai palinkėjo laimingo gyvenimo.

MUZIEJAUS VEDEJOS PADEKA

Nuoširdžiai dėkoju prisidėjusiems paaukotais dalykais prie Lietuvų Muziejaus įrengimo Marijai Ballukienė už 1 gintaro karolių, 1 apyrankę su gintaru, 1 Lietuvoj išsustatą tautinį kikišką, 1 prijuostę, turinčią apie 100 metų senumo, 1 tautinių drabužių karūną ir 1 vėlykinį margutį; Justinui Lukšui už 3 lietuviškas monetas; Mortai Daukšienei už kantičką ir 2 gabalus lovatiesės; Karolinai Garodeckienei už 1 rankšluostį; Ursulei Kavaliauskienei už 1 rankšluostį, Alfonsui Karosevičiui už 2 lietuviškus kaklaraiščius ir 1 gabalą gintaro; Valerijai Rudėnienėi už 1 užvalkalą su rinktiniais žiūkiais ir 1 rankšluostį.

Ant. Mikeliūnienė
Muziejaus Vedėja.

PADEKA

Argentinos Lietuvų Bendruomenės Avellanedos Apylinkės Valdybai atsiuntė tokia padėką:

Mes lietuviai, esantieji Gral. M. Rodriguez kolonijoje nuoširdžiai dėkojame ARLB Avellanedos Apyl. už mūsų prisiminimą Velykų proga, už nuoširdų pasveikinimą ir už skanėsius (be to, pinigais gavome 7.20 p.). Taip pat labai dėkojame p. p. O. Deveikienei ir S. Vaiciekauskienei, kurios, nepabūgdamos nuovargio, teikėsi tą visą mums atvežti ir kartu mus aplankyti. Pasilikame nuoširdžiai sveikindami: Ignas Užbalis, M. Stankūnienė, Balyš Marcinkevičius, Vacl. Višniauskas, Juozas Šilinskas, D. Klimavičius.

PRANESIMAS

Šiuo pranešime, kad p. Jonas Ramanauskas savo noru pasitraukė iš Prek. ir Pramonininkų Sąjungos Laik. Valdybos.

Visi jo įsipareigojimai bei žygiai Prek. ir Pram. Sąjungos vardu nuostoja galios.

P. ir Pram. S-gos L. V.